

ZELFEVALUATIE AWTI 2019-2022

De Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie (AWTI) brengt gevraagd en ongevraagd advies uit aan regering en parlement. Zijn onafhankelijke adviezen zijn strategisch van aard en gaan over de hoofdlijnen van wetenschaps-, technologie- en innovatiebeleid. De leden van de AWTI zijn afkomstig uit kennisinstellingen en het bedrijfsleven. De AWTI doet zijn werk vanuit de overtuiging dat het belang van kennis, wetenschap en innovatie voor economie en samenleving groot is en in de toekomst nog verder zal toenemen.

dr. E.E.W. (Eppo) Bruins (voorzitter)
dr. ir. S (Sjoukje) Hiemovaara (vice-voorzitter)
dr. ir. J.P.H. (Jos) Benschop
prof. dr. ir. K. (Koenraad) Debackere
prof. dr. J. (Jolanda) Kluin
prof. dr. E.H.M. (Ellen) Moors
C. (Chokri) Mousaoui
drs. J.L. (Anka) Mulder
dr. h.c. M. (Marleen) Stikker
prof. dr. V. (Vinod) Subramaniam
P.W.J. (Patrick) Essers (secretaris)

Het secretariaat is gevestigd in Den Haag:
Prins Willem-Alexanderhof 20
2595 BE Den Haag
t. 070 3110920
e. secretariaat@awti.nl
w. www.awti.nl

Zelfevaluatie AWTI 2019-2022

april 2023

Colofon

Fotografie   Aijjchan, via iStock

Druk   Quantes

april 2023

Alle publicaties zijn gratis te downloaden via www.awti.nl.

Auteursrecht

Alle auteursrechten voorbehouden. Mits de bronvermelding correct is, mogen deze uitgave of onderdelen van deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de AWTI.

Een correcte bronvermelding bevat in ieder geval een duidelijke vermelding van organisatiernaam en naam en jaartal van de uitgave.

Inhoud

1	Introductie	5
1.1	Positionering, taakopvatting en stakeholders	5
1.2	Maatschappelijke context	8
1.3	Opzet van de zelfevaluatie	9
2	Reflectie	11
2.1	Behoud van de sterke punten van de AWTI	11
2.2	Ontwikkelingen die bijgedragen hebben aan het vergroten van de maatschappelijke waarde	11
2.3	Kansen en uitdagingen voor de toekomst	12
2.4	Vragen voor de externe evaluatiecommissie	13
3	SWOT-analyse	15
3.1	Sterktes en zwaktes	15
3.2	Kansen en bedreigingen	17
4	Terugblik	21
4.1	Experimenten en verandertrajecten	21
4.2	Publicaties 2019-2022	23
5	Evaluatie uitkomsten 2015-2018	31
	Bijlagen	37
	Bijlage 1 De AWTI en zijn werkprocessen	38
	Staf en raad	38
	werkprocessen	39
	Bijlage 2 Overzicht adviezen	42
	Bijlage 3 Overzicht van door de AWTI uitgebrachte producten	43
	Adviezen, achtergrondstudies en andere producten van de AWTI	43
	Overige AWTI-publicaties, activiteiten en bijdragen	49
	Bijlage 4 Verwijzingen	52

Introductie

1.1 Positionering, taakopvatting en stakeholders

De AWTI heeft de wettelijke taak 'de regering en de beide Kamers der Staten-Generaal te adviseren over het te voeren beleid in nationaal en internationaal verband ten aanzien van wetenschap, technologie en innovatie, met bijzondere aandacht voor de verbinding tussen wetenschap, technologie en innovatie en de inzet daarvan voor economische en maatschappelijke doelen'.¹

De raad geeft hieraan invulling via het opstellen, verspreiden en toelichten van adviezen, briefadviezen en achtergrondstudies. De adviezen en studies zijn strategisch, wetenschappelijk onderbouwd, gericht op de langere termijn en opgesteld vanuit een onafhankelijke positie ten opzichte van alle WTI-partijen. De (brief)adviezen dragen beleidsperspectieven aan waarmee de regering en het Parlement het WTI-beleid kunnen versterken en, waar nodig, veranderen. Op deze manier beoogt de AWTI bij te dragen aan het versterken van de innovatieve, wetenschappelijke en technologische kracht van mensen, bedrijven en kennisinstellingen in Nederland. Bijlage 3 bevat een overzicht van de meeste publicaties en andere producten van de AWTI tussen 2019 en 2022.

Positionering in het adviesveld van wetenschap, technologie en innovatie

De AWTI adviseert vanuit een onafhankelijke positie ten opzichte van politiek, beleid en belanghebbende partijen in het veld. De leden van de AWTI hebben zitting op persoonlijke titel en zijn benoemd op basis van hun kennis en ervaring. Zij spreken en beslissen over beleidsadviezen zonder ruggespraak met een achterban, en adviseren op basis van eigen inzichten en overtuigingen. Hiermee onderscheidt de opdracht van de AWTI zich duidelijk van die van de verschillende (belangen)organisaties op het gebied van wetenschap, technologie en innovatie zoals UNL, de KNAW, de Vereniging Hogescholen en VNO-NCW.

Als adviesorgaan heeft de AWTI ook een andere opdracht dan kennisinstellingen in het veld van wetenschap, technologie en innovatie, zoals het Rathenau Instituut en TNO. Zij hebben de opdracht onderzoek te verrichten waar soms ook (beleids)advies uit voortvloeit. De opdracht van de AWTI is andersom: het adviseren staat voorop. Om tot deze adviezen te komen maakt de AWTI gebruik van onderzoeksresultaten en doet hij zelf, waar dat noodzakelijk is voor het advies, aanvullend onderzoek. Vervolgens overbrugt de AWTI de kloof die doorgaans bestaat tussen de resultaten van onderzoek

---

¹ Artikel 2 van de Wet Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie

enerzijds en de handelingsnoodzaak in het beleid anderzijds. Dit doet hij op basis van de eigen expertise, nadere analyses en uitgebreide discussie met experts en professionals in het veld. Immers, de resultaten van onderzoek leiden zelden rechtstreeks en zonder nadere analyse tot goede beleidskeuzes.

De raad werkt vanuit de overtuiging dat de beste beleidsperspectieven ontstaan als uiteenlopende bronnen van kennis, argumenten, tegenargumenten en opvattingen met elkaar verbonden worden, door over de grenzen van disciplines en werkvelden heen te denken en te redeneren, de feiten en argumenten voor zichzelf te laten spreken waar dat kan, en op basis daarvan een eigen, beargumenteerde positie in te nemen. De basis hiervoor is een voortdurend discours over, en afweging van, de collectieve kennis, argumenten en opvattingen van raad en staf. Deze kennisbasis wordt steeds geactualiseerd met kennis uit wetenschappelijke literatuur en van netwerkpartners in het WTI-veld, en vanuit eigen ervaringen. Wanneer er in het veld verdeeldheid bestaat over de vraag wat nodig is, weegt de AWTI de verschillende opvattingen mee in het adviestraject.

Doorwerking en maatschappelijke waarde

Het primaire product van de AWTI is zijn advies. Een wezenlijk onderdeel van de maatschappelijke waarde die de AWTI creëert zit hem in de doorwerking van die adviezen in het politieke debat en het beleid.² Andere activiteiten waarmee de AWTI bijdraagt zijn de organisatie van een jaarlijks symposium en het uitbrengen van een nieuwsbrief, de AWTI e-mail alert, over actualiteit rond WTI en WTI-beleid. Ook is kennisdeling met regering en parlement hier onderdeel van.

De zelfevaluatie van 2015-2018 sprak over impact.³ Impact wil zeggen dat het advies van de AWTI doorwerkt in het beleid, de politiek en de maatschappij. Impact is doorgaans lastig eenduidig vast te stellen. Adviesrapporten zijn immers onderdeel van een complex proces van besluitvorming. Ze verschijnen idealiter op het moment dat er (impliciet of expliciet) behoefte aan is. Vaak verschijnen in een dergelijke periode tegelijk ook rapporten van andere organisaties en vinden daarover gesprekken plaats met belanghebbende partijen, waardoor impact niet direct rechtstreeks is toe te schrijven aan één organisatie.

---

² Met maatschappelijke waarde wordt bedoeld de waarde die de AWTI voor zijn omgeving creëert, bijvoorbeeld in het bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke problemen en het functioneren van de samenleving.

³ Knottnerus et al., 2019

Het realiseren van impact kan bovendien jarenlang duren, terwijl een evaluatie als deze betrekking heeft op een periode van vier jaar.⁴ De raad heeft er daarom voor gekozen breder te kijken naar de waarde van de AWTI in de maatschappij.

De AWTI realiseert op meerdere manieren maatschappelijke waarde. Doordat de AWTI een bij wet ingestelde adviesraad is met een permanente positie in het adviesstelsel kan hij hier langjarig aan werken en is hij niet enkel beperkt tot een enkel adviestraject. De maatschappelijke waarde die de AWTI realiseert bestaat onder meer uit:

1. De directe en indirecte doorwerking van uitgebrachte adviezen in het beleid van de regering en in het politieke en maatschappelijk debat op korte en lange termijn.⁵
2. De aanvullende duiding van adviezen en samenhang van uitgebrachte adviezen in een nieuwe beleids- of maatschappelijke context op de langere termijn.
3. De direct toegankelijke expertise van de raad en zijn stafleden om ad hoc te adviseren in beleidstrajecten of bij concrete en afgebakende strategische vragen van regering en parlement.
4. Het onderhouden van een internationaal netwerk van experts en adviesraden dat ten goede komt aan de advisering van de raad.
5. Het verspreiden van kennis over WTI beleid en belangrijke ontwikkelingen in het WTI-veld binnen de Rijksoverheid.

Werkwijze

De AWTI brengt doorgaans drie tot vijf keer per jaar advies uit aan de regering en het parlement. De adviezen van de AWTI zijn strategisch en internationaal gericht: ze leggen het vergrootglas op fundamentele vraagstukken met impact voor wetenschap en maatschappij, richten zich op de langere termijn en nemen vergelijkbare ontwikkelingen in andere landen mee. De AWTI gaat hierbij systematisch en evidence-based te werk. Aan de hand van de AWTI-adviezen kunnen regering en parlement hun beleid op het terrein van wetenschap, technologie en innovatie verder verbeteren of aanpassen.

De grotere adviezen starten met een beschrijving in het werkprogramma dat wordt samengesteld in samenspraak met de regering. Zodra de raad aan het advies gaat werken zullen enkele raadsleden, samen met medewerkers van het bureau het advies voorbereiden. In dit proces zet de raad in op het betrekken van een diverse groep

---

⁴ Zie bijvoorbeeld de kabinetsstrategie 'versterken van onderzoeks- en innovatie-ecosystemen' (*Kamerstukken II 2020/21*, 33 009, nr. 96) waarin het kabinet voortbouwt op de adviezen 'houdt de basis gezond' (AWTI, 2016) en 'verspreiding' (AWTI, 2018) die niet meer onder de scope van deze evaluatie vallen, maar nog wel doorwerken in de te evalueren periode.

⁵ Dit kan worden opgevat als het begrip impact, zoals dat in de vorige evaluatie is benoemd.

stakeholders om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van het onderwerp van het betreffende advies. Ook de adviesvrager wordt in dit traject actief betrokken, om zo tot een scherpe adviesvraag te komen. Tijdens de raadsvergaderingen die eens per maand plaatsvinden, bespreken de bij het advies betrokken raadsleden de voortgang met de andere raadsleden en sturen zij het adviestraject waar nodig bij.

Naast de grotere geplande adviezen verschaft de raad informatie aan de regering of het parlement via briefadviezen op actuele, concrete onderwerpen en via position papers en factsheets. De voorzitter, andere raadsleden en staf dragen regelmatig bij aan paneldiscussies en andere inhoudelijke bijeenkomsten. Op al deze manieren brengt de raad zijn adviezen, zowel de nieuwe als de in het verleden uitgebrachte adviezen, onder de aandacht. Ook werkt de raad op projectbasis samen met andere adviesraden aan gezamenlijke producten en is er regelmatig contact met zusterorganisaties uit andere landen. Met symposia en webinars informeert en inspireert de raad het bredere WTI-netwerk en de samenleving.

1.2 Maatschappelijke context

De AWTI deed zijn werk de afgelopen vier jaar in een turbulent tijdsgewricht. Gedurende een groot deel van de evaluatieperiode had de wereld te maken met een pandemie, de coronacrisis. Vanaf december 2019, toen het COVID-19 virus in Wuhan om zich heen greep veranderde de wereld zoals we die kenden. Tot mei 2022 had het virus grote impact op de hele maatschappij, inclusief het adviesveld van de AWTI en de AWTI zelf. Bovendien heeft de coronacrisis een sterk wantrouwen tegenover de overheid en wetenschappers veroorzaakt en moeten sommige wetenschappers beveiligd worden. Tegelijkertijd heeft de coronacrisis een sterke digitaliseringsslag veroorzaakt en gezorgd voor nieuwe samenwerkingen en uitvindingen in wetenschap en innovatie met name op het gebied van infectiepreventie.

Ook politiek was de afgelopen vier jaar een roerige tijd. Het kabinet Rutte III viel, om na verkiezingen en een zeer lange formatie in vergelijkbare samenstelling als Rutte IV verder te gaan met een aangepaste agenda gericht op het oplossen van grote maatschappelijke uitdagingen als stikstof- en klimaatproblematiek en het woningtekort. Ook is met het aantreden van Rutte IV industriepolitiek weer onderdeel van het beleid geworden.

Internationaal kreeg Nederland in de EU te maken met het vertrek van het Verenigd Koninkrijk, een belangrijke samenwerkingspartner in de wetenschap, uit de Europese Unie. Ook kwam de EU met een nieuw kaderprogramma voor onderzoek en innovatie, Horizon Europe. Mede ingegeven door de coronacrisis, maar ook versterkt door een oorlog op eigen continent en een verschuiving in de machtsblokken in de wereld, is een

verandering in buitenlandpolitiek ontstaan van inzet op steeds uitbreidende samenwerking naar strategische autonomie. Samen met de politieke en corona gerelateerde ontwikkelingen leveren deze ontwikkelingen nieuwe strategische vragen op die soms om sneller handelen van de AWTI vragen.

Ondanks de turbulente maatschappelijke context in Nederland, Europa en de wereld zijn grote trends die invloed hebben op de adviezen van de AWTI maar beperkt versneld, vertraagd of van richting veranderd. De geopolitieke context is al langjarig aan het veranderen, de grote opgaven zoals klimaatverandering en het verlies aan biodiversiteit blijven aan urgentie winnen, de digitalisering zet zich verder door en wetenschap, technologie en innovatie worden steevast als leverancier gezien van oplossing voor grote maatschappelijke problemen. Tegelijkertijd hebben ontwikkelingen zoals de intensivering van de oorlog in Oekraïne, weldegelijk invloed op de onderwerpen die de AWTI agendeert, zoals het agenderen van Defensieonderzoek in het werkprogramma 2023.

Het adviesstelsel zelf verkeerde de afgelopen vier jaar net als tijdens de vorige evaluatieperiode in rustig vaarwater. Het adviesstelsel is integraal geëvalueerd in 2022, maar dat heeft niet tot directe ingrepen geleid. Afgezien van de aankondiging van de instelling van de Wetenschappelijke Klimaatraad zijn er geen noemenswaardige ontwikkelingen geweest die relevant zijn voor de AWTI.

1.3 Opzet van de zelfevaluatie

De AWTI heeft de gewoonte voorafgaand aan de evaluatie door een externe partij, een zelfevaluatie te doen. Reflecteert in het tweede hoofdstuk op de afgelopen vier jaar. Deze reflectie vindt zijn basis in de SWOT analyse en terugblik in het derde en vierde hoofdstuk. In het laatste hoofdstuk gaat de AWTI in op de omgang met de aanbevelingen van de commissie Knottnerus uit 2019.⁶ De reflectie in het tweede hoofdstuk sluit af met de vragen die de AWTI wil voorleggen aan de externe evaluatiecommissie.

---

⁶ Knottnerus et al. 2019

Reflectie

2.1 Behoud van de sterke punten van de AWTI

De AWTI heeft naar eigen mening in de afgelopen vier jaar zijn waarde bewezen op alle vijf de genoemde vormen van maatschappelijke waarde. Op een aantal onderdelen was de AWTI sterk en heeft die sterktes behouden. De expertise in de ondersteunende staf is onverminderd hoog en de raadsleden brengen nog steeds veel ervaring in uit een breed veld. De inspanningen om de expertise van de raad te verbreden naar een meer sociaal en maatschappelijk perspectief heeft hier alleen maar meer aan bijgedragen.

De internationaal georiënteerde blik van de AWTI heeft net als in het verleden ook de afgelopen vier jaar weer aanvullende beleidsperspectieven geboden die de advisering hebben verrijkt. Het internationale netwerk van adviesraden op het gebied van (beleid voor) wetenschap, technologie en/of innovatie waren hierin meermaals van grote meerwaarde.

In het veld is de AWTI ook al jaren bekend vanwege de e-mail alert, een wekelijks verschijnende mailing met het belangrijkste nieuws op het gebied van wetenschap, technologie en innovatie. Deze alert heeft de afgelopen vier jaar een stabiel lezerspubliek gehad en is een waardevol instrument om kennis over belangrijke WTI-ontwikkelingen te delen binnen en buiten de Rijksoverheid.

2.2 Ontwikkelingen die bijgedragen hebben aan het vergroten van de maatschappelijke waarde

Een aantal ontwikkelingen binnen de AWTI heeft sterk bijgedragen aan de versterking van de maatschappelijke waarde van de AWTI. De afgelopen jaren is gewerkt aan de versterking van de communicatiefunctie wat ertoe heeft geleid dat de AWTI meer in staat is geweest aandacht te genereren voor adviezen bij de lancering en op de langere termijn. Adviezen hebben daardoor meer directe en indirecte doorwerking met name in het publieke debat en in het veld.

Door een warmere relatie met de advies vragende ministeries, is er aan de kant van de ministeries meer aandacht voor de adviezen van de AWTI, kan de raad de ministeries scherp houden op nog niet verschenen beleidsreacties en kunnen de ministeries de AWTI scherp houden op voor hen waardevolle (timing van) adviezen. Ook draagt dit eraan bij dat kennisuitwisseling en verdere duiding van oude adviezen in nieuwe contexten als waarde van de AWTI beter benut kon worden. Ook de investering in de relatie met de Tweede Kamer heeft eraan bijgedragen dat de parlementariërs de AWTI

weten te vinden als zij strategische adviesvragen hebben en zij zo kunnen bouwen op de expertise van de raad.

Een laatste verbetering in het werken die gezorgd heeft voor een grotere maatschappelijke waarde van de AWTI ligt in de toelichting en toegankelijkheid van AWTI-adviezen. Adviezen worden standaard vergezeld van infographics of visuals om de boodschap makkelijker inzichtelijk te maken. Daarbij kennen de meeste adviezen een heldere piramidale opzet waardoor ze beter en sneller leesbaar zijn, zonder de waardevolle onderliggende analyse kwijt te raken. Deze opzet en toegevoegde visuals maken het makkelijker om de adviezen onder een breder publiek van professionals in het WTI-veld toe te lichten.

2.3 Kansen en uitdagingen voor de toekomst

De AWTI heeft afgelopen jaren al werk gemaakt van het beter aan kunnen sluiten op de strategische vragen die leven bij de regering en het parlement. Zowel bij de regering als het parlement zien we ook een toenemende vraag naar advisering en een meer open houding in het gebruik van strategisch advies en tegenspraak om de kwaliteit van beleid en regelgeving te verbeteren. Dit biedt ruimte aan adviesraden, waaronder de AWTI om van toegevoegde waarde te zijn in het staatsbestel, nu en in de toekomst.

De toenemende complexiteit van de onderwerpen waarover de AWTI adviseert en de in de afgelopen jaren verbrede expertise van de raad geven meer mogelijkheden voor vernieuwende perspectieven en bredere samenwerking op het gebied van WTI met internationale counterparts en Nederlandse adviesraden op overlappende thema's en sectorspecifieke onderwerpen. Samenwerking met name gericht op de analysefase en kennisdeling zijn hierin kansrijk. De raad blijft uiteindelijk zelf verantwoordelijk voor de adviezen die hij geeft.

De toenemende complexiteit brengt tegelijkertijd uitdagingen met zich mee. Door de verwevenheid van WTI en sectorspecifieke onderwerpen en de toenemende organisatie van WTI-beleid op andere overheidsniveaus (bijvoorbeeld provinciaal en Europees) wordt het vormgeven van advies dat zich enkel richt op de advies vragende ministeries steeds uitdagender. Door deze vermenging begeven ook steeds meer andere organisaties zich in hetzelfde speelveld als de AWTI waardoor het lastiger wordt om de juiste positie van de AWTI te bepalen.

Een blijvende uitdaging is de doorwerking van adviezen in beleidsvorming. Het is niet ongewoon dat de minister reageert op een advies met een samenvatting van al lopende beleidstrajecten die in lijn zijn met het advies en daarmee het advies opvolgt, terwijl dat eigenlijk niet het geval is. Dit leidde, hoewel het uiteraard aan de minister is om te

bepalen hoe hij met het advies omgaat, in sommige gevallen tot latere beleidswijziging dan eigenlijk nodig was geweest op soms urgente dossiers.

2.4 Vragen voor de externe evaluatiecommissie

Gegeven de bovenstaande reflectie komt de raad tot de volgende set vragen die hij voor wil leggen aan een externe evaluatiecommissie. Deze commissie kan de AWTI daarmee de meeste handvatten geven om zichzelf verder te ontwikkelen. De externe evaluatiecommissie wordt gevraagd om te reflecteren op het functioneren van de AWTI in de afgelopen vier jaar aan de hand van gesprekken en deze zelfevaluatie. De raad verzoekt de commissie onderstaande vragen daarbij als richtinggevend te zien.

1. De AWTI en zijn maatschappelijke waarde

Hoe kan de AWTI zijn maatschappelijke waarde verder vergroten?

2. De positie van de AWTI

De AWTI opereert in een druk ecosysteem. Het vinden van de juiste positionering is een constant aandachtspunt. Hoe behoudt de AWTI een waardevolle positie of hoe komt de AWTI bij de juiste positie?

3. Omgang met trends in het WTI-beleid

Vraagstukken worden steeds complexer en beleid wordt steeds meer op andere niveaus gevormd dan bij de adviesvragers van de AWTI, bijvoorbeeld op EU-niveau of bij andere departementen. Het is dus de vraag in hoeverre de AWTI nog over WTI-beleid kan adviseren zonder hierbij ook over aanpalende of vakspecifieke beleidstreinen te adviseren. Hoe moet de AWTI zich verhouden tot deze trends?

4. Relatie met stakeholders en bekendheid

De primaire doelgroep van de AWTI zijn het parlement en de regering en hun ambtelijke organisaties. Moet de AWTI meer inzetten op brede bekendheid in de maatschappij ten koste van de tijd die hij investeert in contacten met de belangrijkste stakeholders?

SWOT-analyse

3.1 Sterktes en zwaktes

De AWTI benoemt in onderstaande tabel aan de hand van vijf thema's die van belang zijn voor het functioneren, de sterke en zwakke kanten van de raad.

	Sterktes	Zwaktes
Adviesvragen en adviesproducten	<p>De adviezen zijn consistent en laten zich niet beperken tot korte termijn vragen. Ze zijn actueel en concreet ook als de omgeving er nog niet helemaal klaar voor is. De adviezen van de AWTI kennen een sterke wetenschappelijke onderbouwing en gaan niet over één nacht ijs. De AWTI is daarmee in staat complexe onderwerpen op te pakken. Ook geeft de uitgebreide kennisbasis die is opgebouwd met alle adviezen de mogelijkheid om gericht adviezen te herhalen en in te zetten op actuele vraagstukken.</p> <p>In de adviezen is oog voor de internationale dimensie van de strategische vragen en worden vaak lessen uit het buitenland meegenomen.</p> <p>De AWTI heeft een goede mix gevonden van adviesproducten die verder wordt doorontwikkeld. Adviezen zijn niet zelden domein overstijgend en de AWTI kijkt daarbij ook buiten het WTI-velde.</p>	<p>De AWTI heeft in de evaluatieperiode relatief veel aandacht besteed aan advisering gericht op het wetenschapsdomein en het WTI brede perspectief. Innovatie en technologie zijn in afzondering weinig teruggekomen.</p> <p>De aanbevelingen zijn naar mening van de raad soms nog onvoldoende scherp.</p>
Werkwijze	<p>De doorlooptijd van adviezen is in de loop van de te evalueren periode verkort, maar kwaliteit gaat voor de AWTI nog altijd boven kwantiteit. De adviezen</p>	<p>De analysefase krijgt vaak aanmerkelijk meer aandacht dan de uitwerking van het advies in aanbevelingen, alhoewel hier de laatste jaren wel slagen in zijn gemaakt. Het geven van een</p>

	<p>winnen aan helderheid door een aangepaste schrijfstijl en infographics.</p>	<p>advies zonder dat uit te werken in aanbevelingen blijkt vaak haalbaarder in discussies tijdens de raadsvergadering.</p> <p>Het kiezen van juiste strategische onderwerpen voor maximale impact kan verbeterd worden.</p> <p>Er is onduidelijkheid over hoe en of de AWTI in moet spelen op de actualiteit en wat dan die actualiteit is. Snelle respons past niet binnen de huidige werkwijze.</p>
<p>Samenwerking en samenstelling bureau en raad</p>	<p>De raad beschikt over een competente staf die de raad kwalitatief hoogwaardig ondersteunt en daarin rolbewust opereert. Er is bij de staf en raad een brede expertise en kennis beschikbaar en de raad kent een brede samenstelling. De raadsleden hebben veel praktijkervaring. De capaciteit van de voorzitter en raadsleden is op orde en voldoende voor de ambities. De verruimde aanstelling van de voorzitter is waardevol gebleken voor de AWTI.</p>	<p>De ambities van de raad en de capaciteit van het bureau matchen niet bij elkaar, ondanks pogingen de capaciteit uit te breiden.</p> <p>De raad heeft in de evaluatieperiode een lange tijd zonder voorzitter geopereerd en ook waren er vaak gaten in de bezetting van de raad door het einde van de aanstelling van raadsleden en de langdurige wervingstrajecten van nieuwe raadsleden.</p> <p>Het bureau kent een kleine bezetting. Dit is een risico voor de continuïteit en constitutioneel geheugen. Daarnaast zijn doorgroeimogelijkheden binnen het bureau van de AWTI beperkt, met name voor senior raadsmedewerkers.</p>
<p>Doorwerking</p>	<p>Adviezen van de AWTI kennen een lange doorwerkingstijd, ze blijven lang relevant en kunnen lastige discussies tegelijk direct prikkelen.</p> <p>Het gevoel voor timing van de adviezen en daarmee de landing is in de afgelopen jaren verder ontwikkeld.</p>	

Stakeholders en ecosysteem	De AWTI heeft een onafhankelijke positie in een druk veld. De reputatie bij de belangrijkste stakeholders is goed en de AWTI heeft een goede relatie met de opdracht gevende directeuren-generaal, wat afstemming over de adviesvraag en toepasbaarheid van de adviezen ten goede komt.	De AWTI is bekend binnen een beperkte doelgroep.
-----------------------------------	---	--

3.2 Kansen en bedreigingen

De context waarin de AWTI zich beweegt kent kansen en bedreigingen. De AWTI kijkt in onderstaande tabel verdeeld over vijf grote stakeholdercategorieën naar de kansen en bedreigingen die uitgaan van de doelgroepen

	Kansen	Bedreigingen
Overheid	WTI is een departement overstijgend thema. Dat biedt de mogelijkheid om andere departementen te adviseren en daarmee de relevantie van de AWTI te vergroten. Ook zou dit potentieel ruimte kunnen bieden voor uitbreiding van de stafcapaciteit.	De AWTI heeft slechts een smalle set adviesvragers terwijl WTI een departement overstijgend thema is. Andere adviesraden adviseren de andere departementen ook over sectorspecifieke wetenschaps-, technologie- en innovatievraagstukken. De overheid is steeds vaker procesbegeleider en minder inhoudelijk betrokken. Dat maakt het minder duidelijk wie wat met het advies gaat doen. Daarnaast zijn de AWTI-adviezen vaak integraal bekeken terwijl departementen werken in departementale lijnen met een beperkt absorptievermogen. Bij bezuinigingen is de AWTI met een kleine organisatie kwetsbaar.
Adviesvragers	Het huidige kabinet staat open voor strategisch advies en ook de tweede kamer weet de AWTI te vinden.	De adviesbehoefte bij departementen is moeilijk te bepalen. De strategische agenda van departementen is

		<p>op veel punten onvoldoende duidelijk voor het bepalen van de strategisch relevante vragen.</p> <p>In plaats van inhoudelijk reageren geeft het kabinet in beleidsreacties vaak aan wat er al gebeurt.</p> <p>De AWTI streeft naar scherpe keuzes in het werkprogramma, maar vragen van de adviesvragers komen ook door het jaar heen en het is belangrijk om deze vragen niet uit het oog te verliezen door tevredenheid met de keuzes in het werkprogramma.</p>
WTI-veld	<p>In de hele Europese unie zijn veel counterparts die werken op dezelfde onderwerpen als de AWTI. Dat biedt mogelijkheden samen te werken in o.a. achtergrondstudies. Ook is het netwerk van deze organisaties een laagdrempelige manier om internationale ervaring op te halen en agendabepalend te zijn in internationale context.</p> <p>De AWTI ontvangt veel verzoeken van externe partijen om de adviezen verder toe te lichten.</p>	<p>De EU geeft steeds meer beleid vorm op het gebied van WTI. Dat roept de vraag op of de regering nog wel invulling kan geven aan adviezen van de AWTI omdat de speelruimte van de regering afneemt.</p> <p>Adviezen van de AWTI kennen daarnaast een lange doorwerkingstijd. Het kan langer duren voordat effecten van de AWTI-adviezen zichtbaar zijn. Dit kan zorgen voor een onderschatting van het belang van de adviezen.</p>
Andere kennis- en adviesorganisaties	<p>Door de complexere wordende problematiek is samenwerking over domeinen steeds belangrijker. Daarmee ligt samenwerking met andere raden/organisaties ook voor de AWTI steeds meer voor de hand. Ook voor de AWTI zelf is deze complexiteit een steeds grotere voorraad voor adviesonderwerpen</p>	<p>Andere adviesraden, bureaus en organisaties adviseren steeds vaker binnen de AWTI-scope. Het is druk in het ecosysteem waarin de AWTI opereert.</p>
Brede samenleving	<p>Er is in de samenleving veel expertise op losse (delen</p>	<p>WTI-beleid is geen populaire materie. Het lezerspubliek van</p>

	<p>van) adviezen. Dit biedt kansen voor verdere doorontwikkeling van de werkwijze met co-referenten, expertcommissies en andere vormen van het benutten van externe expertise.</p>	<p>de adviezen van de AWTI is daarmee beperkt. Het risico bestaat dat daardoor de relevantie van de AWTI onvoldoende zichtbaar is.</p> <p>De snelheid van sociale media en het publieke debat is hoog ten opzichte van het tempo waar de AWTI mee kan werken.</p>
--	--	---

Terugblik

De periode 2019-2022 was een bewogen periode. Niet alleen door de maatschappelijke context; Ook binnen de AWTI waren er uitdagingen. In de eerste jaren was er veel wisseling binnen de staf. Ook heeft de raad een ruim jaar gefunctioneerd zonder voorzitter en was de raad vervolgens enige maanden onderbezet na het aflopen van de termijn van drie raadsleden. Binnen het bureau heeft een verschuiving plaatsgevonden in de bezetting. De administratieve ondersteuning is verkleind ten gunste van de omvang van de wetenschappelijke staf en communicatie. Ook heeft de staf enige tijd gewerkt zonder secretaris-directeur. Ondanks deze turbulente periode heeft de AWTI in de afgelopen vier jaar een rijke collectie aan adviezen uitgebracht. Ook heeft hij ervaren wat het belang is van een voldoende bezetting van de raad, ondersteunende staf en een voorzitter en secretaris-directeur voor het functioneren van de raad. In dit hoofdstuk kijkt de AWTI terug op de afgelopen vier jaar en de uitgebrachte producten. In bijlage 1 is informatie opgenomen over de feitelijke situatie, zoals bezetting en budget, van de AWTI over de afgelopen vier jaar.

4.1 Experimenten en verandertrajecten

De AWTI heeft afgelopen vier jaar een aantal experimenten gedaan en een aantal veranderingen doorgevoerd in de werkwijze. In dit deel bespreken we de belangrijkste.

Werken met coreferenten

De AWTI is in 2015 geëvalueerd door de commissie De Leeuw. Deze commissie gaf de aanbeveling te werken met coreferenten, specialisten op het gebied van het advies die in de laatste fase van het schrijven van het advies, het concept toetsen op interne samenhang, logica en blinde vlekken. De raad is altijd eindverantwoordelijk voor het advies dat uiteindelijk wordt uitgebracht. De feedback van de coreferenten is hierin niet leidend.

In deze periode heeft de AWTI in vijf adviezen coreferenten betrokken aan het einde van een adviestraject. De ervaringen zijn overwegend positief. In de meeste gevallen was de bijdrage van coreferenten waardevol, in één geval was de bijdrage van een coreferent onbruikbaar vanwege conflicterende belangen. In twee trajecten heeft de AWTI gewerkt met de raadpleging van een expertcommissie in plaats van coreferenten. De expertcommissie besprak in een bijeenkomst de logica en inhoud van het advies. Deze sessies waren volgens de betrokken projectgroepen waardevol.

Over de toepassing van coreferenten is de AWTI overwegend positief. Een goede coreferent is van toegevoegde waarde in een adviestraject. De keuze van de co-referent

is daarbij van belang. De toepassing van coreferenten en expertcommissies blijft daarom voor de projectgroepen een onderdeel in het adviestraject.

Tijdens één adviestraject heeft de projectgroep gewerkt met een klankbordgroep met ambtenaren van OCW en EZK. Dit was een formelere vormgeving van de gesprekken die met de departementen worden gevoerd rond een adviestraject. Hoewel de projectgroep niet wezenlijk andere gesprekken heeft gevoerd dan gebruikelijk, lijkt het wel te hebben geholpen bij de landing van het advies.

Infographics en visuals

Om adviezen te verrijken is de AWTI begonnen met het toevoegen van infographics en visuals die het advies in beeld weergeven. Om deze vorm te geven wordt meestal gewerkt met externe ontwerpers. Goede samenwerking is belangrijk in het vormgeven van de infographic om te zorgen dat hij aansluit bij de boodschap van het advies. Dit neemt vaak enige tijd in beslag maar levert waardevolle toevoegingen op voor het advies en vergemakkelijkt het geven van presentaties.

Ontwerpend adviseren

In het verlengde van het toevoegen van infographics aan adviezen hebben enkele projectgroepen geëxperimenteerd met 'ontwerpend adviseren' waar de projectgroep ondersteund door een ontwerper, ontwerpprincipes toepaste om het traject te verrijken. De AWTI heeft hier in twee trajecten mee geëxperimenteerd. Het ontwerpende deel van het eerste adviestraject waar is gewerkt met ontwerpend adviseren bestond vooral uit het visualiseren van verbanden, verschillen en sleutelbegrippen om meer scherpte te krijgen. In het tweede traject is in een aantal sessies volgens principes van design thinking een aantal vraagstukken behandeld.

De projectgroepen kwamen in beide gevallen tot de conclusie dat het ontwerpend adviseren zoals dat was vormgegeven niet van toegevoegde waarde was op het adviestraject. In het laatste experiment is daarbij aangetekend dat het niet voldoende was geïntegreerd in het adviestraject en het meer een zijpad was. In het eerste geval heeft de samenwerking met de ontwerper die het traject ondersteunde wel sterke visuals voortgebracht, maar ook hier is geconcludeerd dat om het goed te doen, meer tijd en middelen nodig zijn. In adviezen werken met kennis uit ontwerp-disciplines blijft voor de vormgeving van adviestrajecten een mogelijk interessante invalshoek, mits dit voldoende wordt geïntegreerd in het adviestraject.

Webinars

Een advies aanbieden aan een bewindspersoon is voor de AWTI niet het einde van het adviestraject. Zodra een advies openbaar is, vindt de AWTI het van belang om aandacht

te geven aan de adviezen en de onderliggende analyse. Daarom is begonnen met het houden van webinars, mede ook door de beperking in sociale contacten aan het begin van de coronacrisis. De AWTI-webinars worden vaak georganiseerd naar aanleiding van een advies, via een van de bekende vergaderplatformen die tijdens de coronacrisis breed bekend zijn geworden. Over het algemeen worden de webinars van de AWTI goed bezocht en worden ze door de deelnemers als waardevol gezien. De webinars vormen daarmee een mooie aanvulling op het jaarlijkse symposium, dat de AWTI in 2021 vanwege geldende coronamaatregelen hybride heeft georganiseerd.

Andere adviesproducten

Diverse keren heeft de raad afgelopen vier jaar stilgestaan bij de mix van adviesproducten. De raad concludeerde telkenmale dat de basis van het werk van de AWTI goed doordachte adviezen zijn op basis van een degelijke analyse. Dat wil niet zeggen dat alle producten ook adviesrapporten van een zekere omvang moeten zijn. De AWTI stelde voor zichzelf een keuzemenu op van mogelijke adviesvormen variërend van de bekende adviezen en briefadviezen tot factsheets en position papers, om aan de hand daarvan te kiezen welk product het beste zou passen bij een adviesvraag. Deze evaluatieperiode heeft de AWTI geëxperimenteerd met de essayvorm. Ook heeft de raad vaker via een brief aan de bewindspersonen eerder uitgebrachte adviezen toegepast op actuele beleidsvraagstukken, bijvoorbeeld over de inrichting van het stelsel onder verwijzing naar het advies over datzelfde onderwerp uit 2019.⁷

4.2 Publicaties 2019-2022

Adviezen en andere AWTI-producten

De AWTI heeft tussen 2019 en 2022 negen adviezen, twee briefadviezen, een essay en een informerende brief uitgebracht. Ook leverde de AWTI een eigen bijdrage in twee bundels van de gezamenlijke adviesraden. De adviezen zijn allemaal geagendeerd via het werkprogramma. Waar de meeste adviezen in het werkprogramma vorm kregen in overleg tussen de betrokken ministeries en de AWTI zijn voor twee adviezen schriftelijk vragen gesteld door OCW. Eén van deze adviezen is uitgebracht op schriftelijk verzoek van de Tweede Kamer. De twee briefadviezen bracht de AWTI uit eigen beweging uit. De informerende brief heeft de AWTI geschreven op aanvraag van de Tweede Kamer. Eén van de twee bundels brachten de gezamenlijke adviesraden uit op verzoek van de regering, de ander uit eigen beweging. In de samenstelling van de adviesonderwerpen lag de nadruk in de evaluatieperiode wat meer op de wetenschap en wetenschappelijke

---

⁷ AWTI, 2019

kennis dan op innovatie en technologie. De AWTI heeft ruim aandacht besteed aan het geïntegreerde perspectief op WTI. Een overzicht van de producten is hieronder verkort weergegeven.

Titel advies	
Het stelsel op scherp gezet (2019)	Uit werkprogramma 2018
Krachtiger kiezen voor sleuteltechnologieën (2020)	Uit werkprogramma 2019
Versterk de rol van wetenschap, technologie en innovatie in maatschappelijke transities (2020)	Uit werkprogramma 2019
Beter van start (2020)	Uit werkprogramma 2020-2021, Advies op verzoek van de Tweede Kamer
Briefadvies Nationaal groeifonds (2020)	Briefadvies uit eigen beweging
Rijk aan kennis (2021)	Uit werkprogramma 2020-2021
Samen de lat hoog leggen (2021)	Uit werkprogramma 2019
Kansen pakken met kennis (2021)	Uit werkprogramma 2020-2021
Grenzeloos onderzoeken (2022)	Uit werkprogramma 2021 op schriftelijk verzoek van OCW
Briefadvies over de nationale wetenschapsagenda (2022)	Briefadvies uit eigen beweging
Jongeren en het zorgen voor hun morgen (2022)	Bundel uit eigen beweging
Coronascenario's doordacht: handreiking voor noodzakelijke keuzes (2022)	Op verzoek van de minister-president
Samen grip krijgen op wicked problems (2022)	Uit werkprogramma 2021
Kennis in conflict (2022)	Uit werkprogramma 2022 op schriftelijk verzoek van OCW
Duiden van Kwaliteiten van wetenschap (2022)	Informerende brief op verzoek van de Tweede Kamer

Het kabinet reageert doorgaans inhoudelijk op de AWTI-adviezen. Het valt daarbij op dat de kabinetsreacties uit de periode van kabinet Rutte III vooral aangeven waar het kabinet al handelt in lijn met het advies. Er volgen daarbij zelden beleidswijzigingen. Het valt ook op dat het kabinet vaak pas na vragen van de Tweede Kamer aangeeft welke onderdelen van een advies het niet overneemt. De laatste adviezen die zijn uitgebracht in deze kabinetsperiode worden vooral doorgeleid naar een volgend kabinet.

Het kabinet Rutte IV maakt in de totstandkoming van diverse visies veel gebruik van adviezen van de AWTI van de afgelopen jaren, zowel van adviezen die in de periode 2019-2022 zijn uitgebracht als van daarvoor, bijvoorbeeld in de kamerbrief innovatie en impact en de strategische agenda hoger onderwijs en onderzoek.⁸ In onderstaande tabel is een korte samenvatting gegeven van hoe een advies doorgewerkt heeft in het beleid. In de jaarverslagen is een uitgebreidere beschrijving opgenomen van de invloed die de afzonderlijke adviezen hebben gehad op het maatschappelijke debat, aandacht hebben gekregen in de Tweede Kamer en hoe deze doorwerkten in beleid.

Titel	Doorwerking in beleid
<p>Het stelsel op scherp gezet (2019)</p>	<p>De Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek (SAHOO) uit december 2019 bevat de kabinetsreactie op het AWTI-advies.⁹ De minister benoemt in de SAHOO vergelijkbare uitdagingen en ambities voor het hoger onderwijs en onderzoek als de AWTI deed in het advies. Als oplossing pleit de minister voor meer samenwerking en minder onnodige concurrentie tussen instellingen. Ook wil de minister de komende jaren een intensievere strategische dialoog voeren met de instellingen om de ambities voor de komende jaren te realiseren. Ze pakt hiermee het toezicht op het stelsel steviger op, zoals de AWTI adviseerde. De aanbeveling van de AWTI om een vorm van profielbekostiging in te voeren zal in de toekomst onderzocht worden. Het pleidooi van de AWTI voor meer ruimte voor selectie (o.a. om daarmee meer strategisch te kunnen sturen en ook als een van de middelen om de student op de juiste plek te krijgen) nam de minister niet over. In 2022 heeft de minister van OCW in zijn bestuursakkoord hoger onderwijs en wetenschap 2022 een toekomstverkenning aangekondigd.¹⁰ Deze toekomstverkenning bevat veel strategische vragen die ook geadresseerd worden in het AWTI-advies.</p>

⁸ *Kamerstukken II 2022/23*, 33 009, nr. 117 en *Kamerstukken II 2019/20*, 31 288, nr. 964 verwijzen respectievelijk naar AWTI 2021a, 2021b, 2020b en AWTI 2022d, 2020b

⁹ *Kamerstukken II 2019/20*, 31 288, nr. 797

¹⁰ *Kamerstukken II 2021/22*, 31288, nr. 969

<p>Krachtiger kiezen voor sleuteltechnologieën (2020)</p>	<p>In haar reactie ziet het kabinet het advies van de AWTI als aanmoediging om door te gaan met het ingezette sleuteltechnologiebeleid.¹¹ Om keuzes voor de inzet van middelen te maken heeft de regering een afwegingskader opgesteld. Deze komt volgens de reactie overeen met het kader dat de AWTI adviseert. Het advies om een onafhankelijke adviescommissie in te stellen neemt het kabinet niet over omdat zij van mening is dat er al voldoende entiteiten zijn die het kabinet hierover adviseren. Het advies van de AWTI om € 0,5 tot € 1 miljard jaarlijks extra specifieke middelen beschikbaar te stellen voor sleuteltechnologie verwijst zij in de reactie naar het voorgenomen groeifonds. In de kamerbrief Innovatie en Impact pleit het kabinet voor meer strategische keuzes en meer strategische inzet op technologieontwikkeling die ten goede komt aan zowel industrie- als digitaliseringsbeleid.¹² Voor het bepalen van technologische speerpunten zal het ministerie van EZK, samen met stakeholders uit onderzoeks- en innovatie-ecosystemen, het initiatief nemen tot het ontwikkelen van een Nationale Technologiestrategie.</p>
<p>Versterk de rol van wetenschap, technologie en innovatie in maatschappelijke transities (2020)</p>	<p>De Staatssecretaris van EZK ziet het advies als ondersteuning van de koers van het huidige beleid.¹³ Dit betreft vooral de hoofdlijnen van het advies. Voor de specifieke invulling van het beleid heeft het kabinet de aanbevelingen van de AWTI niet overgenomen, maar maatregelen gekozen die volgens het kabinet beter passen bij de doorontwikkeling van het beleid. De minister van EZK herhaalt in de 'ecosysteemstrategie' het belang van een overheid die richting durft te geven vanuit een langetermijnvisie voor missiegedreven innovatiebeleid en verwijst hierbij naar onder andere de aanbevelingen van de AWTI uit dit advies.¹⁴ In 2023 lanceerde OCW een pilot programma over het inzetten van de ontwerpende aanpak voor transities. Dit is niet direct herleidbaar tot het AWTI-advies, maar wel in lijn met de aanbeveling om ontwerpers te betrekken bij het oplossen van maatschappelijke transities.</p>
<p>Beter van start (2020)</p>	<p>In 2023 zijn naar aanleiding van dit advies dealterms opgesteld voor spin-outs van kennisinstellingen. De minister van EZK heeft dit advies ook gebruikt bij de opzet van de 'ecosystemenstrategie', met name</p>

¹¹ *Kamerstukken II 2019/20*, 33 009, nr. 97

¹² *Kamerstukken II 2022/23*, 33 009, nr. 117

¹³ *Kamerstukken II 2019/20*, 33 009, nr. 97

¹⁴ *Kamerstukken II 2020/21*, 33 009, nr. 96

	<p>gericht op de versterking van valorisatiestructuren.¹⁵ In de kabinetsreactie geeft het kabinet aan van de 6 aanbevelingen verschillende op te volgen en anderen al als staand beleid uit te voeren.¹⁶ In het bijzonder geeft de staatsecretaris van EZK in haar beleidsreactie invulling aan het advies door de kennisinstellingen hun modelovereenkomsten rondom intellectueel eigendom te herzien. Het kabinet Rutte IV neemt in zijn innovatievisie concretere stappen in het oplossen van knelpunten die dit advies benoemt.¹⁷ De eerder genoemde dealterms zijn hier het uitvloeisel van.</p>
Briefadvies Nationaal groeifonds (2020)	<p>Het kabinet reageert op het advies maar onderneemt vooralsnog geen actie naar aanleiding van het advies.¹⁸ De AWTI heeft in navolging van het advies diverse keren gesproken met de organisatie van het Nationaal Groeifonds over de doorontwikkeling van het fonds.</p>
Rijk aan kennis (2021)	<p>Het kabinet geeft aan al te werken aan de zaken die de AWTI adviseert en geeft aan de analyse van de AWTI mee te nemen in deze trajecten.¹⁹ De verdere vormgeving van de opvolging van de aanbevelingen laat het kabinet aan een volgend kabinet. Het advies heeft verder bijgedragen aan de discussie in de Tweede Kamer over de versterking van de ambtelijke ondersteuning en in het bijzonder de Dienst Analyse en Onderzoek (DAO).²⁰</p>
Samen de lat hoog leggen (2021)	<p>Het kabinet onderkent het belang van de aanbevelingen van de AWTI, maar verwijst besluiten met grote financiële gevolgen naar een volgend kabinet.²¹ Het volgende kabinet zet in lijn met dit advies in op actieve samenwerking met de regio, zoals aangegeven in zijn visie op innovatie en impact.²²</p>
Kansen pakken met kennis (2021)	<p>In de kamerbrief over innovatie en impact neemt het kabinet een groot deel van de aanbevelingen uit dit advies over.²³ Het kabinet geeft aan dat de analyse van de AWTI een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van de visie op innovatie en impact.</p>

¹⁵ *Ibid.*

¹⁶ *Kamerstukken II 2020/21, 33 009, nr. 99*

¹⁷ *Kamerstukken II 2022/23, 33 009, nr. 117*

¹⁸ Raadpleegbaar op [tweedekamer.nl](https://www.tweedekamer.nl)

¹⁹ *Kamerstukken II 2020/21, 31 490, nr. 305*

²⁰ *Kamerstukken II 2020/21, 35 752, nr. 6 en Kamerstukken II 2021/22, 35 992, nr. 1*

²¹ *Kamerstukken II 2021/22, 33 009, nr. 103*

²² *Kamerstukken II 2022/23, 33 009, nr. 117*

²³ *Ibid.*

Grenzeloos onderzoeken (2022)	De minister van OCW onderschrijft de aanbevelingen. ²⁴ Volgens hem worden de aanbevelingen voldoende ingevuld met de maatregelen aangekondigd in de beleidsbrief hoger onderwijs en wetenschap (17 juni 2022). ²⁵ Het conceptuele onderscheid van het stimuleren van top-down interdisciplinariteit en bottom-up interdisciplinariteit heeft de discussie en het denken verhelderd bij de overheid en het veld. Verder heeft dit advies effect gehad op de evaluatie van de Nationale Wetenschapsagenda en de doorontwikkeling daarvan. ²⁶
Briefadvies over de nationale wetenschapsagenda (2022)	De minister van OCW geeft aan te gaan werken aan drie punten van de NWA, refererend aan de evaluatie. Deze punten zijn in overeenstemming met de aanbevelingen van de AWTI.
Samen grip krijgen op wicked problems (2022)	Doorwerking in beleid is voor zover die er is niet vast te stellen omdat een essay geen kabinetsreactie vereist.
Kennis in conflict (2022)	De minister van OCW onderschrijft zowel de punten waarop de AWTI constateert dat voortgang wordt geboekt als waar verdere ontwikkeling nodig is. Daarbij kiest hij voor de lerende aanpak die de AWTI adviseert van gezamenlijk leren en professionaliseren. De al bestaande netwerken zal de minister doorontwikkelen tot learning communities die worden ondersteund en gefaciliteerd door het loket kennisveiligheid. Vanuit dit loket zal ook een bewustwordingscampagne worden opgezet om in lijn met het advies ervoor te zorgen dat op alle niveaus bij kennisinstellingen aandacht is voor kennisveiligheid. ²⁷
Duiden van Kwaliteiten van wetenschap (2022)	De brief Bepalen van kwaliteiten van wetenschap is op 19 december 2022 aangeboden aan de voorzitter van de Tweede Kamer. ²⁸ De brief heeft een duidelijke directe bijdrage geleverd in het denken over het waarden van wetenschap en de wetenschapper en het politieke debat. ²⁹

²⁴ Kamerstukken II 2022/23, 31 288, nr. 983

²⁵ Kamerstukken II 2021/22, 31 288, nr. 964

²⁶ Kamerstukken II 2022/23, 29 338, nr. 260

²⁷ Kamerstukken II 2022/23, 31 288, nr. 1003

²⁸ Kamerstukken II 2022/23, 31 288, nr. 1001

²⁹ Kamerstukken II 2022/23, 31 288, nr. 1028

Brieven, essays en andere publicaties

In de evaluatieperiode heeft de AWTI diverse andere publicaties uitgebracht. Gerelateerd aan adviezen schreef de AWTI position papers richting de Tweede Kamer en opiniestukken of papers voor landelijke bladen of vaktijdschriften. Zo verscheen in Th&ma een artikel over het advies 'Het stelsel op scherp gezet' en in het Nederlands Dagblad een opiniestuk naar aanleiding van het essay 'Samen grip krijgen op wicked problems'. Los van adviezen leverde de AWTI ook bijdragen aan twee bundels van de gezamenlijke adviesraden over jongeren en hun toekomst en over de coronacrisis en wetenschap. Om eerder uitgebrachte adviezen weer onder de aandacht te brengen bij de departementen schrijft de AWTI brieven aan de bewindspersonen als er belangrijke ontwikkelingen zijn in het beleidsdomein en ook rond de kabinetswissel heeft de AWTI een brief gestuurd aan de informateur en aan diverse nieuwe bewindspersonen.

Publieke optredens en mondelinge advisering

De staf en raadsleden van de AWTI spreken regelmatig op bijeenkomsten over adviezen. Jaarlijks organiseert de AWTI een symposium en rond publicatie van adviezen worden sinds de digitaliseringsslag uit de coronacrisis meestal webinars georganiseerd. Ook komen medewerkers van de AWTI regelmatig bij bijeenkomsten voor Rijksambtenaren bij de individuele ministeries of Rijksbreed om over adviezen te spreken en spreken zij, meestal op uitnodiging, op bijeenkomsten van organisaties uit het WTI-veld. De voorzitter representeert de AWTI op evenementen in het WTI-veld en spreekt daar met enige regelmaat. Ook legt hij meerdere keren per jaar werkbezoeken af. Op verzoek van de Tweede Kamer heeft de AWTI ook vijf keer een technische briefing verzorgd. Naast de publieke optredens spreken staf en raadsleden in kleinere setting met ambtenaren om in meer detail situaties en vragen door te spreken die daar leven zodat de staf en raadsleden vanuit eerdere advisering of eigen expertise aanvullend kunnen adviseren. Hierbij wordt wel altijd opgelet dat de onafhankelijke positie van de AWTI niet wordt ondergraven.

Evaluatie uitkomsten 2015-2018

De AWTI heeft in 2019-2022 werk gemaakt van de aanbevelingen van de commissie Knottnerus die de AWTI evalueerde voor de periode 2015-2018. Hieronder geeft de AWTI aan hoe er uitvoering is gegeven aan de aanbevelingen. Over het algemeen kan gezegd worden dat de aanbevelingen grotendeels opgevolgd zijn, maar dat voor niet alle aanbevelingen een termijn van vier jaar voldoende is om duidelijk effect te zien.

De aanbeveling van commissie De Leeuw om met coreferenten te werken alsnog te implementeren

De AWTI is in 2015 geëvalueerd door de commissie De Leeuw. Deze commissie gaf de aanbeveling te werken met coreferenten, specialisten op het gebied van het advies die in de laatste fase van het schrijven van het advies, het concept toetsen op interne samenhang, logica en blinde vlekken. De raad is altijd eindverantwoordelijk voor het advies dat uiteindelijk wordt uitgebracht. De feedback van de coreferenten is hierin niet leidend. De ervaring met co-referenten is in hoofdstuk 3.1 besproken.

Steevast een internationaal vergelijkende dimensie in AWTI-adviesrapporten mee te nemen

De AWTI-adviesvragers hechten over het algemeen veel waarde aan internationale vergelijkingen. Daarom adviseerde de commissie Knottnerus om standaard een internationaal vergelijkende dimensie mee te nemen in de AWTI-adviezen.

Inmiddels is het meenemen van een internationale vergelijking standaard werkwijze bij de AWTI. In vier gevallen is een internationaal vergelijkende studie uitgevoerd door een externe partij en los bij het advies gepubliceerd en in alle gevallen bevat het rapport zelf internationale voorbeelden en goede gebruik. De AWTI besteedt grotere internationale vergelijkingen vaak uit aan externe partijen omdat de werklast daarvan te hoog is voor de omvang van het bureau van de AWTI.

De AWTI te versterken wat betreft de stafcapaciteit met de benodigde expertise onder andere op het gebied van communicatie, aandacht voor de doorontwikkeling van stafmedewerkers en het aantrekken van stagiairs en trainees

De commissie Knottnerus vond de stafcapaciteit van de AWTI onvoldoende om alle doelen te kunnen behalen. In 2019 en 2020 kwam het veel voor dat de stafcapaciteit onvoldoende was om projectgroepen degelijk te bezetten. Dat is mede de oorzaak dat in 2019 één advies is uitgebracht. Inmiddels is de wetenschappelijke staf van de AWTI uitgebreid van zes naar acht personen wat bevorderlijk is voor de continuïteit en

flexibiliteit in de projectgroepen. De capaciteit van het secretariaat is in deze periode verkleind om ruimte te creëren voor aanvullende capaciteit in de wetenschappelijke staf. De AWTI schakelt regelmatig externe deskundigen in die een deelstudie uitvoeren voor een advies. Ook zijn er regelmatig stagiairs en Rijkstrainees werkzaam bij de AWTI. Gegeven deze wijzigingen in de samenstelling van het bureau en de ervaring de afgelopen vier jaar blijkt de omvang nog altijd beperkt is ten opzichte van de doelen die de AWTI nastreeft, zeker wanneer een collega uitvalt door ziekte of detacheert in het belang van de ontwikkeling van de medewerker.

In navolging van de aanbeveling de strategische communicatiefunctie beter vorm te geven heeft de AWTI eerst per project communicatieadviseurs aangetrokken. Dit was nuttig voor de perscontacten, maar voegde verder weinig toe. Sinds 2021 is er een vaste communicatieadviseur in dienst bij de AWTI. Dit is vanuit de inhoudelijke opbouw van expertise en continuïteit een wenselijkere situatie en wordt als prettig ervaren door betrokkenen. Verdere ontwikkeling van de communicatie van de AWTI is een doorlopend proces.

Waar de wetenschappelijke staf voor 2019 vooral bestond uit senior medewerkers, adviseerde de commissie Knottnerus ook in te zetten op ontwikkeling van jongere (junior) medewerkers zodat er ook binnen de organisatie doorgroeimogelijkheden waren. Inmiddels bestaat de wetenschappelijke staf uit een aantal junior, medior en senior medewerkers en is er oog voor de ontwikkeling van jongere raadsmedewerkers. Zo worden jongere collega's ondersteund door collega's met meer ervaring en krijgen medewerkers ruimte om deel te nemen aan cursussen en intervisie.

Waarborgen dat de regering, als adviesaanvrager en als verantwoordelijke voor het ingaan op gedane aanbevelingen, de AWTI voluit benut ten behoeve van haar beleidsontwikkeling

De evaluatiecommissie constateerde in 2019 dat de regering de AWTI weinig vragen stelde en dat de ministeries voor de AWTI geschikte vragen regelmatig bij andere partijen belegde. Hoewel deze aanbeveling primair gericht is aan de regering, heeft de AWTI hierin ook een rol en heeft deze rol opgepakt. De AWTI investeert in een goede relatie met de relevante ministeries en spreekt regelmatig met ambtenaren om samen te bespreken welke adviesvragen er bij de ministeries leven. Ook wordt er geïnvesteerd in zichtbaarheid van de AWTI bij de relevante bewindspersonen en het parlement zodat zij wanneer zij een adviesvraag hebben, de AWTI kunnen vinden.

Wanneer de AWTI een advies heeft uitgebracht is de regering verplicht hierop te reageren. De evaluatiecommissie constateerde in 2019 dat beleidsreacties vaak uitbleven. In de periode 2019-2022 heeft de regering op alle uitgebrachte adviezen en

briefadviezen gereageerd. De reacties worden gemiddeld een half jaar na de publicatie van een advies verstuurd aan de kamer. De AWTI is blij met deze positieve ontwikkeling.

Uitbouw van de rol van de AWTI als bruggenbouwer tussen het OCW- en EZK-domein onder versterking van de complementariteit van deze departementen op concrete thema's en extra aandacht voor intersectorale thema's

Voor de AWTI is vooral de goede verbinding in adviezen tussen het wetenschapsdomein, innovatiedomein en technologiedomein van essentieel belang. Dit is een steeds terugkerend en integraal onderdeel van de advisering. De AWTI heeft daarmee gepoogd bij te dragen aan het versterken van de complementariteit van departementen en riep de departementen regelmatig op om vanuit de vraag of opgave en een gezamenlijk toekomstbeeld te werken aan de grote departement overstijgende vraagstukken. Daarbij beperkt 'departementen' zich niet tot EZK en OCW gelet op de impact van wetenschap, technologie en innovatie op nagenoeg alle beleidsterreinen.

In zijn advisering heeft de AWTI-vraag gestuurd bekeken welke beleidsterreinen en daarmee welke departementen bij de adviesvraag betrokken zijn. Waar relevant heeft de AWTI de contacten met deze departementen aangehaald, zoals bij het advies 'Kennis in conflict' waar het veiligheidsdomein direct relevant is. Ook heeft de AWTI frequent en goed contact met de andere strategische adviesraden en kijkt hij in dat verband naar mogelijke samenhang tussen en complementariteit van thema's en beleidsgebieden.

Het realiseren van betere toegang tot en het gebruik van gevalideerde data van planbureaus en Rijkskennisinstellingen

Planbureaus en Rijkskennisinstellingen verzamelen veel data waarvan een deel voor sommige adviezen van de AWTI van belang kan zijn. De commissie Knottnerus gaf de aanbeveling om te zorgen voor structurele toegang tot deze databronnen en andere wetenschappelijke literatuur. De AWTI heeft inmiddels toegang tot wetenschappelijke en vakliteratuur via de kanalen van de Rijksoverheid. De wetenschappelijke staf is op de hoogte van de belangrijkste databronnen voor het werk van de AWTI. Structurele toegang tot niet-openbare data acht de AWTI echter niet relevant voor zijn werk. Wanneer een advies zich leent voor het verkrijgen van inzichten via kwantitatieve data, dan investeert de AWTI hier wel in op projectbasis en vraag gestuurd. Dit was in de afgelopen periode twee keer het geval. De AWTI ziet voor zichzelf geen rol in het structureel bijhouden en duiden van data. De kennisdirecties van departementen en organisaties als de planbureaus en het Rathenau Instituut vervullen deze rol al voldoende in het Nederlandse systeem.

De projectplanning van adviezen verbeteren, aansluitend bij de eisen die het onderwerp en de daarbij meest passende werkvorm stellen

De AWTI nam deze aanbeveling ter harte, maar maakt hierbij wel de kanttekening dat ieder adviestraject een eigen dynamiek kent. Door de diversiteit in onderwerpen is het moeilijk in één proces te vangen. Doorlooptijd van een advies is een blijvend punt van aandacht. Door de veranderende realiteit kan het voorkomen dat een advies soms sneller gewenst is dan in eerste instantie was gepland. Het advies 'Kennis in conflict' is hiervan een succesvol voorbeeld.

De interactie met het beleid te versterken, met extra aandacht voor goede timing van adviezen, met inachtneming van de onafhankelijke positie van de raad

De AWTI heeft de afgelopen jaren veel aandacht gehad voor timing van adviezen. Het blijkt uitdagend omdat dit goede interactie vereist met de ministeries. Deze interactie is in de loop van de periode versterkt op alle ambtelijke niveaus. Successen op dit vlak zijn onder andere de adviezen 'Grenzeloos onderzoeken' en 'Kennis in conflict' en het briefadvies over de Nationale Wetenschapsagenda. Standaard onderdeel van de huidige werkwijze is om aan het begin van een adviestraject te vragen naar relevante gebeurtenissen voor de timing van het advies. Bij de keuze welk adviestraject uit het werkprogramma start als er capaciteit vrij is, wordt ook de behoefte van de departementen, waarvoor het advies relevant is, meegewogen.

Hoewel de AWTI sterk inzet op de goede timing is dit nog vaak reactief. De vragen van ministers blijven soms lang hangen in het departement voor ze de AWTI bereiken en de AWTI heeft zelf onvoldoende capaciteit om meer dan nu al gebeurt, de interactie te zoeken met beleidsdirecties om op te halen welke vragen er spelen. Inzicht in de strategische agenda's en lange termijnvisie van de ministeries is van belang om de departementen efficiënt van advies te voorzien en in te kunnen spelen op de beleidsvragen die mogelijk gaan spelen.

Een andere hindernis bij de timing van adviezen is dat een advies opstellen tijd kost. Voor een adviesvraag waar de AWTI niet eerder over heeft geadviseerd is dit minstens negen maanden waar het strategische vragen betreft. Voor instrumentele vragen gaan er ook al snel twee tot drie maanden voorbij voor de AWTI een advies kan uitbrengen dat aan zijn standaarden van zorgvuldigheid voldoet.

Op de lange termijn gerichte adviezen effectief te verbinden met geschikte aangrijpingspunten in de actuele beleidsontwikkeling

De AWTI zag deze aanbeveling in 2019 als aanmoediging door te gaan met het opbouwen van communicatie expertise en contact met de departementen en beide Kamers. Afgelopen jaren heeft de AWTI diverse kansen aangegrepen om adviezen

gericht op de lange termijn onder de aandacht te brengen van bewindspersonen. Zo zijn er naar nieuwe bewindspersonen voor wie het relevant is adviezen verstuurd met een begeleidende brief waarvoor ze relevant kunnen zijn. Ook halen stafleden en de voorzitter regelmatig adviezen aan in gesprek met stakeholders als ze relevant zijn en worden ze opnieuw toegelicht bij presentaties. Met name rond de kabinetsformatie en de vorming van de strategische agenda's van de ministers van OCW en EZK heeft de AWTI eerder uitgebrachte adviezen hernieuwd onder de aandacht gebracht per brief en in gesprekken met ambtenaren en ministers. Het effect daarvan is zichtbaar in de beleidsbrieven van deze departementen en de evaluatie van de NWA.

Het sociaalwetenschappelijk perspectief, in aanvulling op bèta- en technische invalshoek, sterker integreren in de advisering van de raad

De AWTI realiseert zich dat onderwerpen op het WTI-domein op sociaalwetenschappelijk vlak steeds belangrijker worden vanwege de toenemende complexiteit van WTI-gerelateerde vraagstukken. De raad heeft deze aanbeveling de afgelopen jaren betrokken bij de uitwerking van adviezen. Zo is het essay 'Samen grip krijgen op wicked problems' sterk gebouwd op expertise uit de sociaalwetenschappelijke hoek en heeft de raad in onder andere 'Beter van start', 'Kansen pakken met kennis' en 'Grenzeloos onderzoeken' oog voor het sociale perspectief van WTI-vraagstukken zoals werk en scholing, en de rol van het individu in kennisverspreiding.

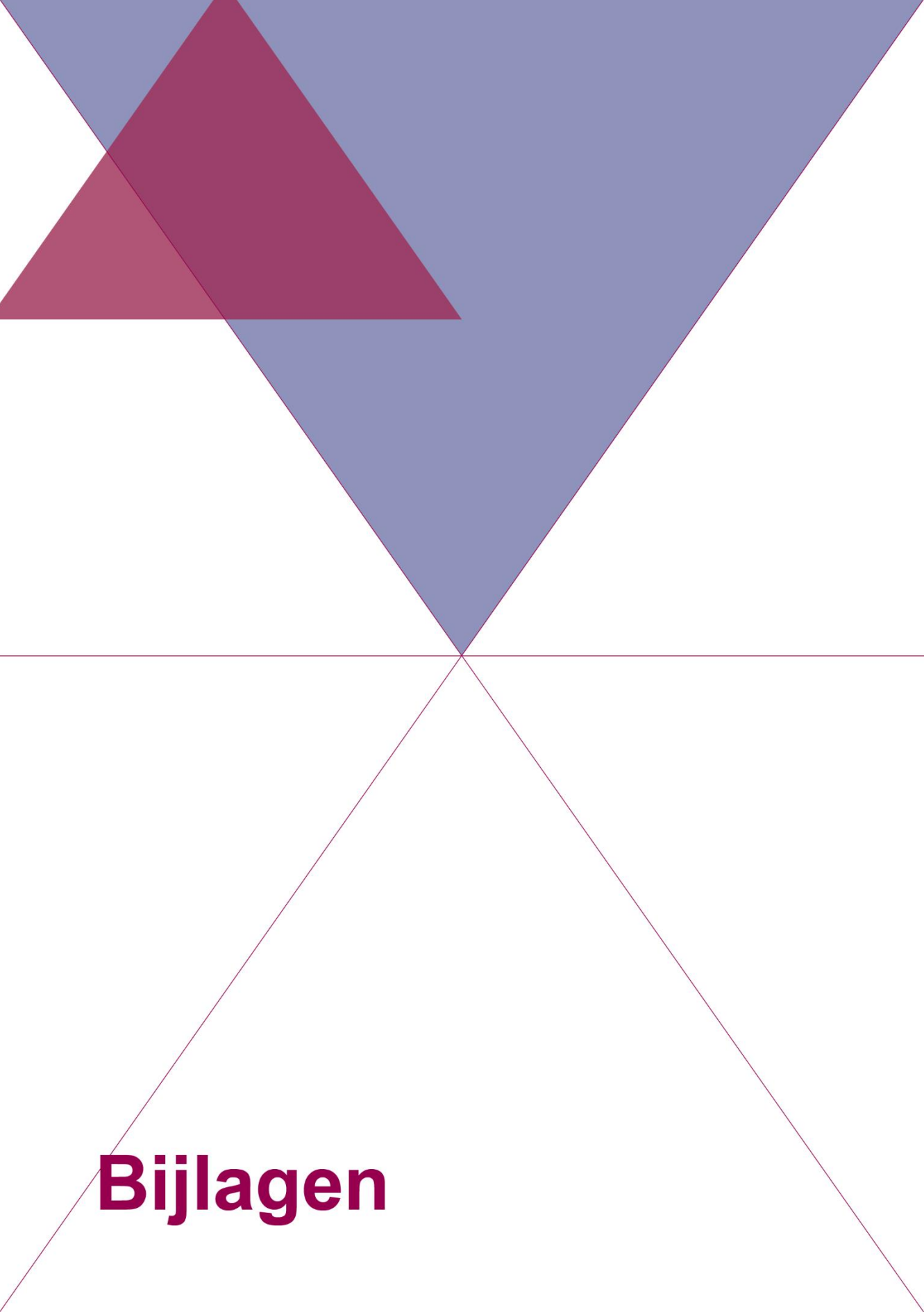
Het profiel van de raad verbreden door versterking van de sociaalwetenschappelijke inbreng

Bij de werving van nieuwe raadsleden is deze inbreng telkens onderdeel van de selectieprocedure geweest. De AWTI is van mening dat de verbreding voldoende is doorgevoerd met de aanstelling van nieuwe raadsleden.

Bestaande inzet gericht op een goede mix van strategische, agenderende, en meer uitvoeringsgerichte adviezen verder uit te bouwen

De AWTI heeft bij deze aanbeveling aangegeven al te werken met een passende mix van adviezen door het uitbrengen van adviezen, briefadviezen, brieven en factsheets. Gezien de wettelijke taak van de AWTI als strategische adviesraad passen meer uitvoeringsgerichte adviezen niet in de mix van adviesproducten. De raad heeft afgelopen jaren de mix van (advies)producten heroverwogen.

Bijlagen

Bijlage 1 De AWTI en zijn werkprocessen

Staf en raad

De AWTI bestaat uit tien leden waarvan één voorzitter. De leden zijn aangesteld voor 0,1 fte en de voorzitter voor 0,6 fte. In 2019 bestond de raad uit tien leden waaronder één voorzitter. Arno Peels verliet de raad en werd vervangen door Ellen Moors. In 2020 namen Dave Blank en Emmo Meijer afscheid van de AWTI en werden Chokri Mousaoui en Marleen Stikker aangesteld. Uri Rosenthal verliet de raad in eind 2020 en de werving van de nieuwe voorzitter duurde meer dan een jaar. Daarom had de raad in 2021 geen voorzitter. Alle andere leden van de raad waren het hele jaar raadslid. In 2022 kreeg de raad een nieuwe voorzitter, Eppo Bruins. Tim van der Hagen, Nienke Meijer en Roshan Cools namen in dit jaar afscheid. Zij zijn in december vervangen door Jolanda Kluin, Anka Mulder en Vinod Subramaniam.

Tabel 1 samenstelling van de raad op 31 december

2019	2020	2021	2022
Prof.dr. U. (Uri) Rosenthal (voorzitter)	Prof. dr. U. (Uri) Rosenthal (voorzitter)	Voorzitter (vacature)	Dr. E.E.W. (Eppo) Bruins (voorzitter)
Prof.dr.ir. J.P.H. (Jos) Benschop	Prof. dr. ir. J.P.H. (Jos) Benschop	Dr. ir. J.P.H. (Jos) Benschop	Dr. ir. J.P.H. (Jos) Benschop
Prof.dr.ing. D.H.A. (Dave) Blank	Prof. dr. ing. D.H.A. (Dave) Blank (tot 1 mei 2020)	Prof. dr. R. (Roshan) Cools	Prof. dr. R. (Roshan) Cools (tot 1 augustus 2022)
Prof.dr.ir. K. (Koen) Debackere	Prof. dr. R. (Roshan) Cools	Prof. dr. ir. K. (Koen) Debackere	Prof. dr. ir. K. (Koen) Debackere
Prof. dr. R. (Roshan) Cools	Prof. dr. ir. K. (Koen) Debackere	Prof. dr. ir. T.H.J.J. (Tim) van der Hagen	Prof. dr. ir. T.H.J.J. (Tim) van der Hagen (tot 1 augustus 2022)
Prof.dr. ir. T.H.J.J. (Tim) van der Hagen	Prof. dr. ir. T.H.J.J. (Tim) van der Hagen	Dr. ir. S. (Sjoukje) Heimovaara	Dr. ir. S. (Sjoukje) Heimovaara
Dr.ir. S. (Sjoukje) Heimovaara	Dr. ir. S. (Sjoukje) Heimovaara	Drs. N. (Nienke) Meijer	Drs. N. (Nienke) Meijer (tot 1 mei 2022)
Prof.dr. E. (Emmo) Meijer	Prof. dr. E. (Emmo) Meijer (tot 1 mei 2020)	Prof. dr. E. (Ellen) Moors	Prof. dr. E. (Ellen) Moors
Drs. N. (Nienke) Meijer	Drs. N. (Nienke) Meijer	C. (Chokri) Mousaoui	C. (Chokri) Mousaoui
Prof. dr. E. (Ellen) Moors (per 1 juni 2019)	Prof. dr. E. (Ellen) Moors	Dr. h.c. M. (Marleen) Stikker	Dr. h.c. M. (Marleen) Stikker
Dr.ir. A.J.H.M. (Arno) Peels (tot 1 april 2019)	C. (Chokri) Mousaoui (per 1 juli 2020)		Prof. Dr. J. (Jolanda) Kluin (per 1 december 2022)
	Prof. M. (Marleen) Stikker (per 1 juli 2020)		Drs. J.L. (Anka) Mulder (per 1 december 2022)
			Prof. Dr. V. (Vinod) Subramaniam (per 1 december 2022)

De raad wordt ondersteund door een secretaris die ook directeur is van het bureau. Het bureau heeft doorgaans elf medewerkers aangevuld met een stagiair of rijkstraine. De staf bestaat uit raadsmedewerkers die de adviezen inhoudelijk voorbereiden en een secretariaat dat de raad en staf ondersteunt in bedrijfsvoering en communicatie. In 2022 is aan de raadsmedewerkers een communicatieadviseur en een extra raadsmedewerker toegevoegd en is de omvang van het secretariaat verkleind. In onderstaand overzicht zijn stagiairs meegenomen in de formatie.

Tabel 2 bezetting van de AWTI per 31 december in fte

	2019	2020	2021	2022
Raad	1,2	1,2	1,2	1,5
Management/raadsmedewerkers	8,3	7,4	6,5	8,8
Ondersteuning	2,9	2,9	2,9	1,6
Communicatie	0,9	0,9	1,6	1,2
Totaal	13,3	12,4	11,5	13,1
Bezetting bureau	12,1	11,2	10,3	11,6

Tabel 3 budget van de AWTI in duizenden euro's

Budget AWTI (€ x 1.000)	2019	2020	2021	2022
Personeel	1.077	1.074	1.072	1.180
Materieel	94	195	280	247
Totaal	1.171	1.269	1.352	1.427

werkprocessen

Jaarlijks stelt de raad een werkprogramma op met daarin de voorgenomen adviesonderwerpen. Dit programma wordt na vaststelling door de minister van OCW toegestuurd aan de Tweede Kamer. Het werkprogramma vormt de basis voor de adviezen. Aan het werkprogramma gaat een raadpleging van diverse partijen vooraf, zoals Kamerleden, ministeries, belangenorganisaties, andere adviesorganen en kennisinstellingen.

De AWTI adviseert veelal over het kennis- en innovatiebeleid op verzoek van de ministers van OCW en EZK. Soms vragen andere departementen de AWTI om advies. Het komt ook voor dat de raad op verzoek van de Tweede Kamer of uit eigen beweging adviseert.

Adviesaanvraag

Vaak betreft het een verzoek om een uitspraak over, of onderbouwing van, beleid. Bijvoorbeeld over de rol en positie van het publiek toegepast onderzoek in Nederland, of over de wisselwerking tussen de diplomatie en het terrein van de wetenschap, technologie en innovatie. De adviesvraag krijgt aan de start van het adviestraject nadere focus in overleg tussen AWTI en de aanvragers. Soms werpt de AWTI zelf een

adviesonderwerp op, bijvoorbeeld omdat hij een zorgwekkende ontwikkeling signaleert. Dat zijn de ongevraagde adviezen.

Het adviestraject

De raad stelt vervolgens een aanpak voor het adviestraject vast. Daarin komt de afbakening van het advies aan de orde, maar ook de opzet: het al of niet laten uitvoeren van een achtergrondstudie, te houden interviews, te organiseren werkconferenties, in te brengen internationaal vergelijkende dimensie, te bestuderen literatuur of af te leggen bezoeken. De AWTI hecht daarbij zeer aan input van, en interactie met, de partijen uit 'het veld' waarover het advies gaat. Tijdens het adviestraject bespreekt de plenaire raad verschillende malen over inhoud en voortgang van het advies.

Projectgroep

In de meeste gevallen wordt een projectgroep gevormd, die een bijzondere betrokkenheid heeft bij de totstandkoming van het advies. De projectgroep bestaat uit twee tot vier raadsleden en twee stafleden, en wordt voorgezeten door één van de raadsleden. Zij leveren ook extra inspanningen bij het uitdragen van het advies, zoals het voorzitten van een werkconferentie of het te woord staan van de pers.

Adviestekst

Aan het einde van het traject wordt de adviestekst, meestal in meerdere ronden, plenair besproken in de raad. De raad moet akkoord gaan met de integrale tekst, voordat het advies wordt uitgebracht. Mocht een lid ter vergadering een afwijkend standpunt inbrengen, dan kan hij over dat standpunt een afzonderlijke nota bij het advies voegen.

Over de lijn van het advies wordt in de fase voorafgaand aan vaststelling vaak ook met relevante belanghebbenden en sleutelfiguren gesproken. Ook worden coreferenten ingezet die een conceptadvies kritisch becommentariëren, bijvoorbeeld om draagvlak te creëren maar ook om feiten te checken.

Uitbrengen van het advies

Op het moment dat de voorzitter het advies aan de minister(s) aanbiedt, wordt het openbaar. Het uitbrengen gaat altijd vergezeld van een persbericht en soms met een persconferentie of congres. Het kabinet is vervolgens bij wet verplicht binnen drie maanden te reageren op een gevraagd advies van de AWTI. De AWTI stuurt het advies ook toe aan de betrokken vaste Kamercommissie.

Betrokkenheid

Raadsleden zijn op persoonlijke titel lid van de AWTI. Zij zijn benoemd vanwege hun specifieke deskundigheid en ervaring. Op de website van de AWTI zijn de relevante hoofd- en nevenfuncties van de raadsleden opgenomen. Als een raadslid vanuit een hoofd- of nevenfunctie betrokkenheid heeft bij een adviesonderwerp, dan wordt dit bij de samenstelling van de projectgroep meegewogen. Op de website wordt gepubliceerd aan welke projectgroepen een raadslid deelneemt.

Bijlage 2 Overzicht adviezen

In de jaarverslagen wordt een overzicht gegeven van alle adviezen die in het betreffende jaar zijn uitgegeven en welke doorwerking eerder uitgegeven adviezen hebben gehad in dat jaar. De jaarverslagen kunnen gedownload worden van de website van de AWTI.

Zie de website: <https://www.awti.nl/over-ons/werkwijze-werkprogramma-en-jaarverslag>

Bijlage 3 Overzicht van door de AWTI uitgebrachte producten

Adviezen, achtergrondstudies en andere producten van de AWTI

Per jaar zijn hieronder alle adviezen genoemd met de achtergrondstudies, publicaties en activiteiten die hier direct aan gerelateerd zijn. Overige adviesproducten zoals bijdragen aan producten van de gezamenlijke adviesraden zijn hier opgenomen. Kleinere AWTI-producten of activiteiten die niet direct gerelateerd zijn aan adviezen zijn verderop in deze bijlage genoemd.

2019

- ▶ Juni – ‘Het stelsel op scherp gezet’
  - ▶ Juni – Achtergrondstudie 1: ‘The higher education and research system in Switzerland: a country profile for AWTI (Technopolis)’.
  - ▶ Juni – Achtergrondstudie 2: ‘The higher education and research system in England: a country profile for AWTI (Technopolis)’.

Voorlichting aan de Tweede Kamer

- ▶ Juni – Technische briefing door Uri Rosenthal en Sjoukje Heimovaara aan de vaste Kamercommissie OCW van het advies ‘Het stelsel op scherp gezet’.
- ▶ Februari (2020) – de Tweede Kamercommissie voor OCW hield een Notaoverleg over de strategische agenda en ook het AWTI-advies stond op de agenda van dit overleg. Ter voorbereiding heeft de AWTI een korte notitie aan de commissieleden toegestuurd om zo enkele punten rond het advies onder de aandacht te brengen.
- ▶ Juni (2022) – Bijdrage AWTI voor Tweede Kamer commissiedebat OCW over ‘Beleidsbrief Hoger onderwijs en wetenschap’.

Gerelateerde publicaties/activiteiten

- ▶ Juni – een groot artikel op de voorpagina van de Volkskrant n.a.v. een interview met Uri Rosenthal en Sjoukje Heimovaara.
- ▶ Juni – een artikel in het Financieel Dagblad op basis van een interview met Uri Rosenthal.
- ▶ Juni – interview Sjoukje Heimovaara bij BNR.
- ▶ Juni – interview Uri Rosenthal bij Radio 1.
- ▶ Juni – interview met Sjoukje Heimovaara in ScienceGuide: ‘Hogescholen zouden veel meer trots moeten uitstralen’.

- ▶ Juni – interview met Sjoukje Heimovaara voor ResearchNL: AWTI-report: Dutch universities are not 'future proof', should specialise and deliver more tangible results.
- ▶ Juni – interview met Hamilcar Knops voor Times Higher Education.
- ▶ Juni – Ingezonden stuk in NRC: 'Prikkel hoger onderwijs tot beter selecteren' (gerelateerd aan het uitgebrachte advies).
- ▶ Augustus – Interview Sjoukje Heimovaara door NPO Radio 1: 'Het stelsel op scherp gezet.'
- ▶ September – Artikel in Th&ma (2019-3): 'Het stelsel op scherp gezet. Naar toekomstbestendig hoger onderwijs en onderzoek'.
- ▶ Oktober – Toelichting door Tim Van der Hagen op het advies in de vergadering van de voorzitters van de colleges van het bestuur van de Nederlandse universiteiten.
- ▶ November – Gesprek Uri Rosenthal en Hamilcar Knops met de voorzitter van de VSNU over de follow-up van het advies.
- ▶ November – Toelichting door Uri Rosenthal en Hamilcar Knops in de vergadering van de SER-Commissie Arbeidsmarkt- en Onderwijsvraagstukken (AMV).
- ▶ December – Hamilcar Knops verzorgde een workshop tijdens het SBO-congres 'Next step in Higher Education'. Daarin stond de vraag centraal hoe we in de praktijk kunnen zorgen voor een goede aansluiting van het hoger onderwijs met de arbeidsmarkt.
- ▶ April (2022) – N.a.v. het voornemen van de minister van OCW voor nieuwe wetenschapsvisie heeft de AWTI een brief aangeboden 'Naar een krachtig stelsel klaar voor de toekomst' met daarin drie prioriteiten gebaseerd op de advisering van de AWTI, waaronder ook het advies 'Het stelsel op scherp gezet'.
- ▶ Maart – april (2022) – AWTI heeft samen met het Rathenau Instituut twee rondetafelgesprekken georganiseerd om met internationale adviesraden, onderzoeksfinanciers en ministeries te bespreken welke mechanismes andere landen gebruiken om tot prioritering in onderzoek te komen. De inzichten uit deze rondetafelbijeenkomsten zijn opgenomen in de kennisrapportages die het Rathenau Instituut aan OCW heeft aangeleverd.
- ▶ Juni (2022) – Eppo Bruins spreekt over valorisatie aan hogescholen bij Science works congres over hogescholen.
- ▶ November (2022) – Brief aan de minister van OCW ten behoeve van de toekomstverkenning hoger onderwijs en onderzoek.
- ▶ Januari (2023) – Eppo Bruins neemt deel aan paneldiscussie bij de vereniging hogescholen.

2020

- ▶ Januari – ‘Krachtiger kiezen voor sleuteltechnologieën’

Voorlichting aan de Tweede Kamer

- ▶ Maart – Technische Briefing door Uri Rosenthal en Dave Blank, gevolgd door een AO Kunstmatige intelligentie en sleuteltechnologieën. Voorafgaand hebben we aan de Kamerleden een factsheet verstuurd waarin we de kern van het advies kort weergeven.
- ▶ Januari (2021) – Bijdrage AWTI ten behoeve van notaoverleg ‘Ruimtevaart en innovatie’.

Gerelateerde publicaties/activiteiten

- ▶ Februari – Presentatie aan team Innovatie en wetenschap, CPB door staf.
- ▶ Maart – Presentatie bij het Innovatieberaad I&W, door staf.
- ▶ Maart – Gesprek met Cyber Security Raad door staf.
- ▶ Maart – Toelichting door staf bij TNO Strategy ter voorbereiding van nieuw Strategisch Plan.
- ▶ Maart – Presentatie door staf op TU Delft ‘TU Delft discusses’.
- ▶ Maart – Mei – Toelichtende gesprekken door staf met EZK, I&W, Holland High Tech, TNO, STT en SHT.
- ▶ Februari – ‘Versterk de rol van de wetenschap, technologie en innovatie in maatschappelijke transitie’s’

Voorlichting aan de Tweede Kamer

- ▶ Op 24 juni 2020 is het advies geagendeerd op het Algemeen Overleg (AO) Wetenschapsbeleid van de Tweede Kamer, maar niet aan bod geweest door het brede karakter van het overleg en de drukke agenda. De AWTI heeft een position paper over het advies ingediend bij de Tweede Kamer als voorbereiding op het AO.
- ▶ Januari (2021) – Bijdrage AWTI ten behoeve van notaoverleg ‘Ruimtevaart en innovatie’.

Gerelateerde publicaties/activiteiten

- ▶ Februari – AWTI-Symposium – De rol van wetenschap, technologie en innovatie in maatschappelijke transitie’s.
- ▶ In het voorjaar van 2020 lichtten raadsmedewerkers het advies toe in verschillende gremia waaronder het kennisfestival van OCW en de Rijks Innovatie Community (RIC), en spraken erover met betrokkenen bij enkele topsectoren en op ministeries.
- ▶ Oktober – ‘Beter van start – de sleutel tot doorgroei van kennisintensieve startups’.

- ▶ Oktober – Achtergrondstudie: Knowledge intensive start-ups in the Netherlands and the universities' entrepreneurial ecosystems (Erasmus Centre Entrepreneurship).

Voorlichting aan de Tweede Kamer

- ▶ December – AWTI: Technische briefing aan de vaste Kamercommissie EZK van het advies 'Beter van start – de sleutel tot doorgroei van kennisintensieve startups'.
- ▶ Juni (2021) – AWTI: Technische briefing aan de vaste Kamercommissie EZK van het advies 'Beter van start – de sleutel tot doorgroei van kennisintensieve startups'.

Gerelateerde publicaties/activiteiten

- ▶ Februari (2021) – AWTI-Webinar: 'Nederland een top-scale-up-land voor kennisintensieve bedrijven?'.
- ▶ Augustus (2021) – Interview Sjoukje Heimovaara door BNR over het advies 'Beter van start – de sleutel tot doorgroei van kennisintensieve startups'.
- ▶ December – 'Briefadvies Nationaal Groeifonds'

Gerelateerde publicaties/activiteiten

- ▶ April (2021) – pleit de AWTI voor het voortzetten van het Nationale Groeifonds in zijn brief aan informateur dhr. Tjeenk Willink en adviseert om lef te tonen bij het bepalen in welke projecten te investeren.
- ▶ December (2021) – spraken AWTI-raadslid Ellen Moors en twee stafmedewerkers met de Algemene Rekenkamer over het Nationaal Groeifonds naar aanleiding van het briefadvies.
- ▶ (2021-2022) – Verschillende gesprekken met de staf van het National Groeifonds over aanpak.

2021

- ▶ Januari – 'Rijk aan kennis – naar een herwaardering van kennis en expertise in beleid en politiek'

Gerelateerde publicaties/activiteiten

- ▶ Juni (2020) – In de aanloop tot het advies schreven de drie betrokken raadsleden een opiniestuk voor het FD. Zie de website: <https://fd.nl/opinie/1348677/ministeries-en-politici-moeten-op-eigen-kennis-kunnen-varen-qcf1cabZu79g>.

- ▶ Mei – Research NL interviewde Sjoukje Heimovaara over de AWTI-brief aan de informateur, waarin de raad ook benoemde dat betere kennisbenutting nodig is.
- ▶ Juni – Kathleen Torrance heeft het advies toegelicht bij het clusteroverleg van het ministerie van OCW.
- ▶ Juni – AWTI-Symposium ‘Rijk aan kennis’.
- ▶ Juni – staf verzorgt een virtuele ‘workshop’ rond de adviezen Rijk aan Kennis en ‘Samen de lat hoog leggen’ tijdens <https://www.vsocongres.nl/>.
- ▶ Mei – ‘Samen de lat hoog leggen – regio en rijk bundelen krachten voor innovatie’

Voorlichting aan de Tweede Kamer

- ▶ Oktober – AWTI: Technische briefing aan de vaste Kamercommissie EZK van het advies ‘Samen de lat hoog leggen – regio en rijk bundelen krachten voor innovatie’. Voorafgaand aan deze technische briefing heeft de AWTI een kort memo gestuurd met daarin een samenvatting van het advies en een paar aandachtspunten voor de Tweede Kamer.
- ▶ Mei (2022) – Eppo Bruins spreekt tijdens het Tweede Kamer symposium beweren en bewijzen.

Gerelateerde publicaties/activiteiten

- ▶ Doorlopend – Na publicatie van het advies heeft de AWTI een ‘tour de regio’ gehouden. Met de diverse presentaties en discussies bij regionale bijeenkomsten heeft de AWTI aandacht gevraagd voor het advies en in het bijzonder voor de rol die de regionale partijen ook zelf kunnen spelen. De AWTI heeft onder andere gesproken bij Regionale ontwikkelingsmaatschappij Innovation Quarter, het VSO Jaarcongres, Samenwerkingsverband Noord-Nederland, Economic Board Regio Zwolle en Regio Zwolle United, de Technologicommissie van VNO-NCW/MKB-NL, de bestuurlijk adviescommissie van het Interprovinciaal Overleg (IPO), een bijeenkomst van Provincie Noord-Brabant en de regionale ontwikkelingsmaatschappij BOM en de triple helix samenwerkingsverbanden van de vier sub-regio’s Brainport, Midpoint Brabant, Agrifood Capital, REWIN/West-Brabant.
- ▶ Mei – Koenraad Debackere voerde een gesprek met een redacteur van ResearchNederland (voormalig OnderzoekNederland) voor een artikel in hun online nieuwsbrief.
- ▶ Oktober – Presentatie tijdens event van de Health Hub Utrecht en de Embassy of Health tijdens de Dutch Design Week. Na een bijeenkomst op de Dutch Design Week verscheen een interview met Justien Dingelstad en Onno van der Veen van Ideate (social designbureau) bij Health Hub Utrecht.

- ▶ Oktober – een presentatie en discussie met beleidsambtenaren van OCW, EZK en LNV, inclusief de ambtenaren die ook de kabinetsreactie voorbereiden.
- ▶ December – Interview raadslid Koenraad Debackere door Binnenlands Bestuur over het advies.
- ▶ Oktober – ‘Kansen pakken met kennis – hoe onderzoekers en ondernemers elkaar beter vinden’

Voorlichting aan de Tweede Kamer

- ▶ Januari (2022) – AWTI: Technische briefing: ‘Kansen pakken met kennis’.

Gerelateerde publicaties/activiteiten

- ▶ September – Podcast samen met Erasmus Center for Entrepreneurship over kennisintensieve startups.
- ▶ Augustus – Sjoukje Heimovaara bij BNR-nieuwsradio.
- ▶ Oktober – AWTI-Webinar: ‘Ondernemen met kennis’.
- ▶ Februari (2023) – Eppo Bruins spreekt bij de KNAW valorisatiemeeting.

2022

- ▶ April – ‘Briefadvies over de Nederlandse Wetenschapsagenda (NWA)’

Gerelateerde publicatie/activiteiten

- ▶ April – ‘De mooie ambities van de Wetenschapsagenda verdrinken in regels’ in Trouw.
- ▶ April – ‘Grenzeloos onderzoeken – stimuleer interdisciplinariteit met twee onderscheidende overheidsrollen’.
- ▶ April – Achtergrondstudie: Stimulating interdisciplinary research (Technopolis).

Gerelateerde publicaties/activiteiten

- ▶ Oktober (2021) – expertbijeenkomst in het kader van dit advies in Utrecht, met onderzoekers, experts en beleidsmedewerkers.
- ▶ April – Interview met Eppo Bruins over het advies voor het hogeronderwijsbureau.
- ▶ Juni – Eppo Bruins presenteert het advies bij de KNAW-ledenmiddag.
- ▶ Juni – Chris Eveleens licht het advies toe tijdens een kennisbijeenkomst bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.
- ▶ Mei – ‘Loop een stukje harder voor de jeugd’ in ‘Jongeren en het zorgen voor hun morgen’.
- ▶ September – ‘Samen grip krijgen op wicked problems: lessen uit de coronacrisis’.

Gerelateerde publicaties/activiteiten

- ▶ September – Publicatie – ‘Overheid, betrek samenleving veel actiever bij aanpak complexe problemen’ in het Nederlands Dagblad.
- ▶ September – ‘Coronascenario’s doordacht: Handreiking voor noodzakelijke keuzes’.
- ▶ December – ‘Kennis in conflict – Veiligheid en vrijheid in balans’.
  - ▶ Oktober – Achtergrondstudie: How National Governments and Research Institutions Safeguard Knowledge Development in Science and Technology (Leiden Asia Centre).

Gerelateerde publicaties/activiteiten

- ▶ Oktober (2021) – expertbijeenkomst met de AIV over het advies in wording.
- ▶ November – Interview Eppo Bruins bij Nieuwsuur over kennisveiligheid bij universiteiten.
- ▶ Februari (2023) – Toelichting van het advies bij de VNO-NCW technologiecommissie.
- ▶ December – ‘Brief over het duiden van kwaliteiten van wetenschap’.

Overige AWTI-publicaties, activiteiten en bijdragen

2019

- ▶ Februari – Interview Uri Rosenthal bij de radio-uitzending Argos: ‘Financiering van de wetenschap’.
- ▶ Maart – Innoveren met een missie van de taakgroep ‘Innovatie van het Klimaatakkoord’ de kennis- en innovatieagenda.
- ▶ Maart – Interview raadslid Emmo Meijer door Research Europe: ‘Verkenning en advies over transities’.
- ▶ Mei – Column Uri Rosenthal: ‘Prefab droomhuis net te hip’. Samenwerking van adviesraden SER, de Rli, ROB en de College voor de Rechten van de mensen.
- ▶ Juni – AWTI: Factsheet aan Kamerleden t.b.v. Algemeen Overleg Innovatie, Op de agenda van het AO Innovatie van 11 juni staan onder meer de kabinetsreacties op twee.
- ▶ September – Promotie Chris Eveleens: ‘Interfering with innovative entrepreneurship: how business incubation impacts the performance of start-ups.’
- ▶ September – Verslag van het rondetafelgesprek: Uri Rosenthal bij de Tijdelijke commissie Digitale toekomst van de Tweede Kamer.
- ▶ Najaar – Debatreeks in samenwerking met het Rathenau Instituut en de Onderwijsraad – ‘Keuzes voor de toekomst van de wetenschap’.

- ▶ September – Verslag van het debatreeks 1: ‘Droge voeten. Wat waterveiligheid ons kan leren over missiegedreven wetenschap?’.
- ▶ September – Verslag van het debatreeks 2: ‘Wetenschap met een missie? Lessen uit de watercasus’.
- ▶ Oktober – Verslag van het debatreeks 3: ‘Wetenschap met impact? Lessen uit kringlooplandbouw voor circulaire kennisproductie’.

2020

- ▶ Maart – AWTI: Factsheet aan Kamerleden t.b.v. Algemeen Overleg Kunstmatige Intelligentie en Sleuteltechnologieën.
- ▶ Maart – Interview Anneke Bovens door onderzoeksbureau MARE i.v.m. onderzoek voor de Belastingdienst.
- ▶ Mei – AWTI-Brief: Input voor de verkiezingsprogramma’s.
- ▶ Juni – AWTI: Position paper aan Kamerleden t.b.v. Algemeen Overleg Wetenschapsbeleid.
- ▶ Juni – Publicatie opiniestuk in FD: ‘Ministeries en politici moeten op eigen kennis kunnen varen’.
- ▶ Augustus – Debackere e.a. Opiniestuk Trouw ‘Hou ook tijdens de coronacrisis ruimte voor onderzoek zonder concreet doel’.
- ▶ September – Interview Patrick Essers door EZK over O&I-ecosystemen t.b.v. kamerbrief Kabinetsstrategie ‘Versterken van onderzoeks- en innovatie-ecosystemen’.
- ▶ September – Interview raadslid Chokri Mousaoui door RTLNieuws als jurylid over deelname aan de Rabo Duurzame Innovatieprijs.

2021

- ▶ April – Interview raadslid Sjoukje Heimovaara door het Rathenau Instituut over de balans van de wetenschap.
- ▶ April – Brief aan de informateur: ‘Prioriteiten voor het wetenschaps- en innovatiebeleid van een nieuwe regering’.
- ▶ April – Publicatie: ‘Complexe publiek-private risicokapitaalmarkt vraagt om bezinning’ in ESB door Chris Eveleens (AWTI) en Jan Jacob Vogelaar (UU).
- ▶ September – Interview Patrick Essers: ‘Terug- en vooruitblikken met Patrick Essers’.

2022

- ▶ April – Brief aan de minister: ‘Naar een krachtig stelsel klaar voor de toekomst’.
- ▶ April – Tijdens het kennisfestival 2022 van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap spreken raadsmedewerkers Chris Eveleens en Hamilcar Knops over het inzetten van kennis voor beleid.
- ▶ Mei – AWTI Symposium: ‘Nieuwe coalities voor onderzoek & innovatie’.

- ▶ Mei – Eppo Bruins spreekt bij het kennisevenement van de Tweede Kamer: 'Beweren en bewijzen – Ontmoeting tussen wetenschap, advies en politiek'.
- ▶ Juni – Eppo Bruins geeft een keynote presentatie bij 'from bench to business' van HollandBio over valorisatie en innovatie.
- ▶ Juni – Eppo Bruins spreekt bij de NERA top over het advies 'oppakken en doorpakken' uit 2016.
- ▶ September – Eppo Bruins spreekt over ondernemerschapsonderwijs bij Saxion in Deventer.
- ▶ Oktober – Eppo Bruins spreekt bij de boekpresentatie van Onderzoeksgedoe.
- ▶ November – Gezamenlijk werkbezoek met de VARIO aan het ASML Experience Centre in Veldhoven.
- ▶ November – Webinar tijdens INNOvember over transformatiegericht innovatiebeleid.
- ▶ November – Statement van de Europese adviesraden voor wetenschap, technologie en innovatie over de huidige situatie van de academische gemeenschap in Iran.
- ▶ November – Presentatie van Eppo Bruins bij het SIA-congres over valorisatie en praktijkgericht onderzoek.
- ▶ November – Eppo Bruins spreekt over diverse AWTI adviezen bij een masterclass voor Knowledge transfer office medewerkers.

Bijlage 4 Verwijzingen

AWTI (2022a), *Duiden van de kwaliteiten van wetenschap*, Den Haag: AWTI

AWTI (2022b), *Kennis in conflict. Veiligheid en vrijheid in balans*, Den Haag: AWTI

AWTI (2022c), *Samen grip krijgen op wicked problems. Lessen uit de coronacrisis*, Den Haag: AWTI

AWTI (2022d), *Grenzeloos onderzoeken. Stimuleer interdisciplinariteit met twee verschillende overheidsrollen*, Den Haag: AWTI

AWTI (2022e), *Briefadvies over de Nationale Wetenschapsagenda (NWA)*, Den Haag: AWTI

AWTI (2022f), *Loop een stukje harder voor de jeugd!*, in: Raad voor Volksgezondheid en Samenleving, NLsportraad, Sociaal-Economische Raad en Raad voor Strafrechttoepassing en Jeugd (red.), *Jongeren en het zorgen voor hun morgen*, Den Haag: Raad voor Volksgezondheid en Samenleving

AWTI (2021a), *Kansen pakken met kennis. Hoe onderzoekers en ondernemers elkaar beter vinden*, Den Haag: AWTI

AWTI (2021b), *Samen de lat hoog leggen. Regio en rijk bundelen krachten voor innovatie*, Den Haag: AWTI

AWTI (2021c), *Rijk aan kennis. Naar een herwaardering van kennis en expertise in beleid en politiek*, Den Haag: AWTI

AWTI (2020a), *Briefadvies: Nationaal Groeifonds*, Den Haag: AWTI

AWTI (2020b), *Beter van start. De sleutel tot doorgroei van kennisintensieve start-ups*, Den Haag: AWTI

AWTI (2020c), *Versterk de rol van wetenschap, technologie en innovatie in maatschappelijke transities*, Den Haag: AWTI

AWTI (2020d), *Krachtiger kiezen voor sleuteltechnologieën*, Den Haag: AWTI

AWTI (2019), *Het stelsel op scherp gezet*, Den Haag: AWTI

AWTI (2018), *Verspreiding. De onderbelichte kant van innovatie*, Den Haag: AWTI

AWTI (2016), *Houdt de basis gezond. Prioriteiten voor extra investeringen in onderzoek en innovatie*, Den Haag: AWTI

AWTI (2016b), *Oppakken en doorpakken. Durven kiezen voor energie-innovatie*, Den Haag: AWTI

Kamerstukken II 2022/23, 29 338, nr. 260
Kamerstukken II 2022/23, 31 288, nr. 983
Kamerstukken II 2022/23, 31 288, nr. 1001
Kamerstukken II 2022/23, 31 288, nr. 1003
Kamerstukken II 2022/23, 31 288, nr. 1028
Kamerstukken II 2022/23, 33 009, nr. 117
Kamerstukken II 2021/22, 31 288, nr. 964
Kamerstukken II 2021/22, 31 288, nr. 969
Kamerstukken II 2021/22, 33 009, nr. 103
Kamerstukken II 2021/22, 35 992, nr. 1
Kamerstukken II 2020/21, 31 490, nr. 305
Kamerstukken II 2020/21, 33 009, nr. 96
Kamerstukken II 2020/21, 33 009, nr. 99
Kamerstukken II 2020/21, 35 752, nr. 6
Kamerstukken II 2019/20, 31 288, nr. 797
Kamerstukken II 2019/20, 33 009, nr. 97
Kamerstukken II 2018/19, 33 009, nr. 66

Knottnerus, A., Dykstra, P., Hamer, R., Vet, L. en Meijer, I. (2019), *Evaluatie van de Adviesraad voor Wetenschap, Technologie en Innovatie (AWTI). 2015-2018*, Den Haag: AWTI

Wetenschappelijke raad voor het regeringsbeleid, Gezondheidsraad, Raad van State, Raad voor het Openbaar Bestuur en Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (red.) (2022), *Coronascenario's doordacht. Handreiking voor noodzakelijke keuzes*, Den Haag: WRR

Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie

Prins Willem-Alexanderhof 20

2595 BE Den Haag

t. 070 3110920

e. secretariaat@awti.nl

w. www.awti.nl